

Мої подорожі з Анатолієм

Павло Іванович Віговскіу

1. Липень – серпень 1989 р.

30 липня (неділя)

Сьогодні вранці я прокинувся і приготувався бігти. Біля входу мене зустрів дядько Антон і сказав, що хоче зі мною побігти. Я сказав: «Добре». Ми пробігли разом у повільному темпі майже чотири кілометри (майже 2,5 милі) о 11:24. Коли ми вийшли на трасу, ми зупинилися і відпочили.

Дядько Антон спітнів у своєму фермерському одязі. Він був надто втомлений, щоб бігти назад, тому ми пішли пішки. Дядьку Антону було чим похвалитися до кінця дня. Він пробіг зі мною чотири кілометри!

До обіду прибула ще одна частина зростаючої родини. Сестра Антона Русалія, яка померла, вийшла заміж за іншого Віговського на ім'я Олександр Іванович. Олександр приїхав із сином Анатолієм, дружиною Анатолія на ім'я Галиною та їхнім сином Ігорем. Анатолій був із міста Рівне. Його син Віктор нещодавно одружився з дівчиною на ім'я Олена. Анатолій все ще відчував себе святковим, і він приніс велику пляшку горілки і велику пляшку шампанського, щоб відсвяткувати весілля свого сина, а також мій приїзд в Україну. Він був надзвичайно розчарований, коли дізнався, що я збираюся тости з фруктовим напоєм замість звичайних тостів з горілкою.

**My Journey Through Ukraine
(Former Soviet Union)
Pavlo Ivanovich Wigovsky
July - August 1989**

July 30 (Sunday)

This morning I woke up and got ready to run. Uncle Anton met me at the entrance and said he wanted to run with me. I said, "Okay." We ran together at a slow pace for almost four kilometers (almost 2.5 miles) at 11:24 a.m. When we reached the railroad tracks by the main highway, we stopped and rested.

Uncle Anton was sweating in his farmer's clothes. He was too tired to run back, so we walked. Uncle Anton had a lot to brag about by the end of the day. He ran four kilometers with me!

By lunchtime, another part of the growing family had arrived. Anton's sister Rusaliya, who had passed away, had married another Vyhovsky named Oleksandr Ivanovych. Oleksandr had come with his son Anatoly, Anatoly's wife named Galina, and their son Victor. Anatoly was from the city of Rivne. His son Viktor had recently married a girl named Olena. Anatoly was still feeling festive, and he had brought a large bottle of vodka and a large bottle of champagne to celebrate his son's wedding, as well as my arrival in Ukraine. He was extremely disappointed when he found out that I was going to toast with a fruit drink instead of the customary toast with vodka.

Шок, який відчув Анатолій, був, мабуть, так само сильно зафіксований на сейсмографі його свідомості, як і повідомлення, яке його дружина зробила за хвилини нашої душевної зустрічі: «А ви знали, що мій чоловік комуніст?» Я швидко відповів: «Мені батько казав, що хтось десь був комуністом, але я не знав, хто це». Мої думки бігали, коли я розмірковував про нещодавно виявлений факт, що переді мною стоїть справжній комуніст із плоті й крові, а він мій двоюрідний брат!

Однак за кілька хвилин шок зник, і нормальні мозкові моделі та думки повернулися в атмосферу зборів у сімейній кімнаті. Ніна допомагала Ядвізі готувати великий обід, а невдовзі з Лугиної приїхали Нінина мама Анастасія та батько Йосип.

Для великого сімейного свята було накрито два столи. Приїхали навіть Наташа, Валя та Ігор. Мое серце було переповнене, коли мене посадили на чолі столу, щоб почати сімейну трапезу. Ми всі підняли келихи і посмакували мого приїзду в Україну, приємного перебування в Радянському Союзі та зустрічі нашої родини. Я не міг підтримувати свої сильні почуття любові, які пульсували в моєму серці, і я сказав: «Я хочу сказати, що ви зустріли мене з розпростертими обіймами, і я вас усіх дуже люблю».

Їжа пройшла енергійно та зі смаком. Хліб передавали, а також картоплю, рибу, м'ясо, помідори, кабачок, червоний буряк з часником, «вареники» (український улюбленець, з сирним тортом або капустою, обмотаними тістом), кисле молоко в чашці.

The shock that Anatoly felt was probably as strongly recorded on the seismograph of his consciousness as the message that his wife had made in the minutes of our emotional meeting: “Did you know that my husband was a communist?” I quickly replied: “My father told me that someone somewhere was a communist, but I didn’t know who it was.” My thoughts raced as I pondered the newly discovered fact that I was standing before a real communist of flesh and blood, and he was my cousin!

However, within a few minutes the shock had worn off, and normal brain patterns and thoughts returned to the atmosphere of the gathering in the family room. Nina was helping Jadviga prepare a big dinner, and soon Nina’s mother Anastasia and father Joseph arrived from Luhyna.

Two tables were set for the big family celebration. Even Natasha, Valya, and Igor had arrived. My heart was overflowing when I was seated at the head of the table to begin the family meal. We all raised our glasses and savored my arrival in Ukraine, my pleasant stay in the Soviet Union, and the reunion of our family. I could not contain the strong feelings of love that pulsed in my heart, and I said: “I want to say that you welcomed me with open arms, and I love you all very much.”

The meal was energetic and delicious. Bread was passed around, as well as potatoes, fish, meat, tomatoes, zucchini, red beets with garlic, “varenyky” (a Ukrainian favorite, with cheese cake or cabbage wrapped in dough), and sour milk in a cup.

Я помітив, що більшість людей спочатку їли один вид їжі, як-от тарілку просто відвареної картоплі з маслом, а потім переходили до іншого вибору. Я звик класти потроху з кожної їжі на тарілку; однак незабаром я зрозумів, чому один вибір був більш зручним – тарілки були маленькі. Дуже часто дядько Антон чи Анатолій наливали ще трохи алкоголю в маленькі 100-грамові склянки, і ми ще раз тостували за здоров'я, за життя, за щастя і за світле майбутнє. Дядько Антон подбав, щоб біля моєї тарілки поставили пляшку мінеральної води «Лугинська», щоб я міг тости по-своєму. Лугинська була районом, в якому знаходилося село.

Після важкої трапези, яка, здавалося, тривала й тривала, Анатолій почав обговорювати з нами плани поїхати до рідного Рівного. Він приїжджав і забирав нас на своїй машині. Він жив лише за 150 кілометрів. Він хотів відвезти мене до міста, де народився мій батько. Він хотів показати мені цвинтар, де похований мій дід Наркіз. Він хотів відвезти мене до відомого жіночого монастиря. Він хотів показати мені знаменитий Почаївський монастир і церкву, куди люди приїжджали з кілометрів на прощу до того, що вони вважали духовним центром. І, звісно, він хотів показати мені власне місто Рівне.

Я не був дуже впевнений, що сказати. Моя перша думка і враження було: «Боже мій, я поїду в машині з комуністом». Але мені трохи полегшало, коли Анатолій попросив Бориса підійти, і він нарешті неохоче погодився. Мені було комфортніше, знаючи, що Борис буде моїм супутником і опікуном. Навіть дядько Антон, який завжди був обережним і хвилювався за мою безпеку – адже він, зрештою, відповідав за мене – відчув полегшення, коли Борис погодився їхати зі мною.

I noticed that most people would start with one type of food, like a plate of plain boiled potatoes with butter, and then move on to another choice. I was used to putting a little bit of each food on my plate; however, I soon realized why one choice was more convenient – the plates were small. Very often, Uncle Anton or Anatoliy would pour some more alcohol into small 100-gram glasses, and we would toast again to health, to life, to happiness, and to a bright future. Uncle Anton made sure to put a bottle of Luginska mineral water next to my plate so that I could toast in my own way. Luginska was the district where the village was located.

After a heavy meal that seemed to go on and on, Anatoliy began to discuss with us plans to go to his native Rivne. He would come and pick us up in his car. He lived only 150 kilometers away. He wanted to take me to the city where my father was born. He wanted to show me the cemetery where my grandfather Narkiz was buried. He wanted to take me to a famous nunnery. He wanted to show me the famous Pochayiv monastery and church where people came from miles around on pilgrimage to what they considered a spiritual center. And, of course, he wanted to show me his own city, Rivne.

I wasn't really sure what to say. My first thought and impression was, "Oh my God, I'm going to ride in a car with a communist." But I felt a little relieved when Anatoly asked Boris to come over, and he finally reluctantly agreed. I felt more comfortable knowing that Boris would be my companion and guardian. Even Uncle Anton, who was always cautious and worried about my safety—after all, he was responsible for me—was relieved when Boris agreed to go with me.

Так і було, Борис пішов із роботи – він знайшов собі заміну на вантажному човні; йому доведеться надолужити час пізніше, але поки що він взяв на себе зобов'язання супроводжувати мене. Анатолій умовно пообіцяв прийти або в середу, або в четвер. Це не подобалося Борису, бо він був прагматиком — або реалістом, як він так часто називав себе — і він хотів певної дати, щоб він міг скласти для мене певний маршрут.

Згодом Анатолій розповів мені про своє минуле – роботу з «Рахкомом» – обкому КПУ, про те, як начальник звільнив його з високої посади розпорядника сільського господарства. Він, здавалося, натякав на те, що голова партії повинен знайти «підступного хлопця», щоб покласти на нього провину за те, за що відповідав сам голова. Словом, власну шкуру врятував начальник. І тому Анатолій був змушений погодитися на нижчу посаду агронома, інспектора насінневого господарства.

Після того як Анатолій пішов під вечір, Наташа, Валя та Ігор приготувалися піти по гриби, улюблене заняття багатьох українців. Я теж хотів піти по гриби. Мій брат Адольф розповідав мені будь-які історії про свої дні в лісі, і він навіть показав мені свою барвисту книжку про гриби. Я пішов за дамами, одягненими в чоботи й куртки з довгими рукавами, піщаною дорогою в ліс, який справді відповідав своїй назві «Великий Ліс».

And so it was, Boris quit his job – he had found a replacement on a cargo boat; he would have to make up the time later, but for now he had taken on the obligation to accompany me. Anatoly had conditionally promised to come either on Wednesday or Thursday. Boris didn't like this, because he was a pragmatist – or realist, as he so often called himself – and he wanted a definite date so that he could draw up a definite itinerary for me.

Later, Anatoly told me about his past – his work with the “Rakhkom” – the regional committee of the Communist Party of Ukraine, about how his boss had dismissed him from the high position of the manager of agriculture. He seemed to be hinting that the party chairman should find a “sneaky guy” to blame for something the chairman himself was responsible for. In short, the boss saved his own skin. And so Anatoly was forced to accept the lower position of an agronomist, a seed inspector.

After Anatoliy left for the evening, Natasha, Valya, and Igor got ready to go mushroom picking, a favorite pastime of many Ukrainians. I wanted to go mushroom picking too. My brother Adolf told me all sorts of stories about his days in the forest, and he even showed me his colorful book about mushrooms. I followed the ladies, dressed in boots and long-sleeved jackets, down a sandy path into the forest, which truly lived up to its name, the “Big Forest.”

3 серпня (четвер)

Після сніданку ми з Борисом приготувалися йти з Анатолієм і Світланою. Синій автомобіль Анатолія (Лада) важко завівся, тому ми з Борисом торкнулися деяких проводів у задній частині машини, де був мотор, і машина завелася.

Ми поїхали спочатку в село Давидки, щоб побачити місце, де народився мій батько. В кінці села біля лісу ми подивилися на велику ділянку землі, де колись стояв будинок. Його вже не було. Лише пуста земля представлялася нашим очам. Тут народився мій батько.

Далі поїхали на кладовище Давидки. Ми залишили машину на дорозі й взули гумові чоботи, перш ніж вирушити на брудну дорогу до соснового гаю, де поховані дідусь, бабуся та мама Анатолія.

Перше враження від цвинтаря було те, що його рідко відвідували і заросли бур'янами. Друге враження полягало в тому, що я ніколи не думав, що Віговських так багато; майже на кожному з чотирьох надгробків було ім'я Віговського. Анатолій показав мені маркер, який стояв на ділянці, де похована його мати Розалія; там навіть був хрест. Він сказав мені, що вона народилася і померла того самого дня, 6 вересня; вона народилася в 1907 році і померла в 1988 році (лише минулого року). Спогади про той день все ще мушали його в голові, коли Анатолій розповідав останні моменти життя своєї матері на землі.

August 3 (Thursday)

After breakfast, Boris and I got ready to go with Anatoly and Svetlana. Anatoly's blue car (Lada) had trouble starting, so Boris and I touched some wires in the back of the car where the engine was, and the car started.

We drove first to the village of Davydki to see the place where my father was born. At the end of the village, near the forest, we looked at a large plot of land where a house used to stand. It was gone. Only empty land presented itself to our eyes. This is where my father was born.

Then we drove to the Davydki cemetery. We left the car on the road and put on rubber boots before setting off on a dirt road to the pine grove where Anatoly's grandparents and mother are buried.

My first impression of the cemetery was that it was rarely visited and overgrown with weeds. The second impression was that I never thought there were so many Vyhovskys; almost every one of the four tombstones had a Vyhovsky name on it. Anatoliy showed me a marker that stood on the plot where his mother Rozalia was buried; there was even a cross there. He told me that she was born and died on the same day, September 6; she was born in 1907 and died in 1988 (just the previous year). Memories of that day were still searing in his mind as Anatoliy recounted his mother's last moments on earth.

Тоді Анатолій показав мені ділянку зеленої землі, під якою був похований мій (наш) дід Наркіз разом зі своєю Мариною. Не було надгробка чи маркера, щоб навіть позначити це місце; був лише трохи піднятий насип землі, щоб показати, що тут лежать Наркіз і Марина. Наркіз народився 1868 р., помер у 1933 р.; йому було 65 років. Марина народилася в 1878 р., померла в 1922 р.; їй було 46 років. Я намалював ескіз, щоб показати положення могил: з півдня на північ, Наркіз, Марина, Розалія.

Коли ми відходили від урочистого кладовища, кожен відбивав у своїй свідомості власні думки про смерть і тих, хто помер. Я згадав Анатолію, що хотів принаймні поставити на ньому камінь із іменами Наркіза та Марини, щоб позначити місце, де вони поховані. Анатолій зауважив, що оскільки Наркіз був віруючим (чи християнином), то не хотів, щоб там, де він лежав, були «різьблені зображення».

Коли ми йшли дорогою, Анатолій вказав ліворуч, де знаходиться село Вигов. Він сказав, що звідси походить назва Віговські (Wigowsky, американізована форма). Я дізнався про походження своєї родини. Він сказав, що територія називається «Виговщина» (що означає, що належить Вигову).

Існувала навіть легенда про походження назви. Як і Київ, походження Вигов походить від імені брата. Легенда звучить так: був батько, у якого було двоє синів. Одного разу він подзвонив своїм синам і сказав їм: «Кількість землі, яку ви зможете об'їхати за один день, буде вашим».

Then Anatoly showed me the patch of green earth under which my (our) grandfather Narkiz was buried with his Marina. There was no tombstone or marker to even mark the spot; there was only a slightly raised mound of earth to show that Narkiz and Marina lay there. Narkiz was born in 1868, died in 1933; he was 65 years old. Marina was born in 1878, died in 1922; she was 46 years old. I drew a sketch to show the position of the graves: from south to north, Narkiz, Marina, Rosalia. As we walked away from the solemn cemetery, each of us reflected in our own minds our own thoughts about death and those who had died. I reminded Anatoly that I had wanted to at least put a stone on it with the names of Narkiz and Marina on it to mark the place where they were buried. Anatoly noted that since Narkiz was a believer (or Christian), he did not want “carved images” where he lay.

As we walked along the road, Anatoly pointed to the village of Vygov on the left. He said that this was where the name Wigowsky (an Americanized form) came from. I learned about the origins of my family. He said that the area was called “Vygovshchyna” (which means belonging to Vygov).

There was even a legend about the origin of the name. Like Kyiv, Vygov originated from the name of a brother. The legend goes like this: There was a father who had two sons. One day he called his sons and told them: “The amount of land that you can travel around in one day will be yours.”

Вігов був скромнішим із двох, і тому взяв собі більше землі. Відтоді між двома родинами, Віговими та Іскоростенськими, точилася ворожнеча (Іскра стала Іскоростенськом, а потім була змінена на Коростень, назва області та міста, де я зупинився з Борисом у квартирі Марії).

Крім того, ще один історичний відтінок був доданий до імені Вигів, коли поляки прийшли на Україну і запанували землею і народом. Імена отримали польські закінчення (полішовані), і таким чином Вігів став Віговським (що також може означати належність до Вігова). Український народ прийняв назви польського зразка, але відмовився прийняти польську релігію, і таким чином залишився православним, а не католиком.

Анатолій нарешті нічого іншого не міг придумати про ім'я Вигів. Ми їхали мовчки і розмірковували над усім сказаним.

Незабаром ми під'їхали до міста Корець. Тут знаходився один із небагатьох жіночих монастирів, що існували в Україні. Називався СвятоТроїцький Корецький монастир, або Свято-Троїцький Корецький монастир. Ми зайшли до нещодавно відремонтованого храму і були зачаровані барвистим іконописом та позолоченими дерев'яними виробами. Прийшла старша монашка і пояснила нам дещо про ікону. Була одна виняткова ікона Божої Матері («Богородицька»), яку я хотів, щоб черниця пояснила мені, і торкнувся її за плече на знак любові. Она тут же рвонулась від мене і дорікнула: «Не чіпай мене!» Я забув, що монахинь не мають права торкатися чоловікам.

Vigov was the more modest of the two, and so he took more land for himself. Since then, there has been a feud between the two families, the Vigovs and the Iskorostenskis (Iskra became Iskorostenskis, and then it was changed to Korosten, the name of the region and the city where I stayed with Boris in Maria's apartment).

In addition, another historical connotation was added to the name Vigov when the Poles came to Ukraine and ruled the land and the people. The names were given Polish endings (polished), and thus Vigov became Vigovski (which could also mean belonging to Vigov). The Ukrainian people adopted Polish-style names, but refused to accept the Polish religion, and thus remained Orthodox, not Catholic.

Anatoly finally could think of nothing else to say about the name Vigov. We drove in silence, reflecting on everything that had been said.

Soon we arrived at the town of Korets. Here was one of the few nunneries that existed in Ukraine. It was called the Holy Trinity Korets Monastery, or the Holy Trinity Korets Monastery. We entered the recently renovated church and were fascinated by the colorful iconography and gilded woodwork. An older nun came and explained to us something about the icon. There was one exceptional icon of the Mother of God ("Bogoroditska"), which I wanted the nun to explain to me, and I touched her shoulder as a sign of love. The nun immediately jumped away from me and reprimanded: "Don't touch me!" I had forgotten that nuns were not allowed to touch men.

Борис і Анатолій весь день жартували з приводу інциденту в жіночому монастирі. Навіть Світлані цей випадок був жартівливим, адже вона вважала непоганим, коли до неї торкається чоловік.

Далі по дорозі ми пройшли повз державну історико-культурну пам'ятку в місті Острог. Тут Іван Федоров, першодрукар (1577-1582), надрукував знамениту «Острозьку Біблію» (1581). Ми зайшли в фортецю-музей і побачили оригінальні сторінки тієї Біблії.

Нарешті ми приїхали в місто Рівне, яке розташоване в Рівенській області, що знаходиться в Рівенській губернії. У самому місті проживало 250 тис. У 1982 році місто відзначило своє 700-річчя.

Анатолій показав нам місто. Ми йшли біля красивого озера з чорними та білими лебедями, що плавали в ньому. Ми пройшли повз урядові будівлі. Потім ми зайшли до міського музею, щоб дізнатися про флору, фауну та історію міста та його околиць.

Ще в квартирі Анатолія, яка була трикімнатною, Анатолій показав свою дорогу колекцію книг. Його квартира, яка була дуже чиста й добре впорядкована, все ще здавалася скромною, якщо він був членом комуністичної партії. Але у нього були плани побудувати дачу.

Boris and Anatoly joked all day about the incident in the convent. Even Svetlana found this incident humorous, because she thought it was good when a man touched her.

Further along the way, we passed a state historical and cultural monument in the city of Ostrog. Here, Ivan Fedorov, the first printer (1577-1582), printed the famous "Ostroh Bible" (1581). We went into the fortress-museum and saw the original pages of that Bible.

Finally, we arrived in the city of Rivne, which is located in the Rivne region, which is in the Rivne province. The city itself had a population of 250,000. In 1982, the city celebrated its 700th anniversary.

Anatoly showed us around the city. We walked by a beautiful lake with black and white swans swimming in it. We passed government buildings. Then we went to the city museum to learn about the flora, fauna and history of the city and its surroundings.

Back in Anatoly's apartment, which was a three-room one, Anatoly showed off his expensive book collection. His apartment, which was very clean and well-organized, still seemed modest if he was a member of the Communist Party. But he had plans to build a dacha.

Увечері додому прийшла його дружина Галина, яка допомогла Світлані приготувати обід. Галина працювала адміністратором у радянській системі освіти. Вона ходила від школи до школи, оглядаючи кожне місце і стежучи, щоб воно відповідало встановленим для них стандартам. Кожен вчитель також був під їхнім пильним оком.

Галина знову шокувала мене під час вечері, коли почала засуджувати комуністичну партію за всі кривди в країні. «Ти сам винен у тому, в якому стані перебуває країна», — гукнула вона через стіл до свого чоловіка. Анатолія, очевидно, збентежив недипломатичний спалах антикомуністичної отрути, який його дружина вливала в розмову. Він намагався її заспокоїти. «Я не буду мовчати», — продовжила вона. «Ми маємо повну свободу говорити те, що хотіли сказати роками. Тепер наші язики більше не зв'язані».

Тема політики завжди суперечлива, і Анатолій намагався перевести розмову з політики на щось інше. Ігор, його син, саме тоді прийшов додому, щоб врятувати ситуацію.

Тієї ночі ми з Борисом міцно спали в розділеному між собою будинку. Чи може такий будинок довго стояти? Питання, здавалося, пролунало по всій країні, бо навіть ходили розмови, що багато комуністів повністю розчарувалися в комуністичній партії і повертали свої карти.

In the evening, his wife, Galina, came home to help Svetlana prepare dinner. Galina worked as an administrator in the Soviet education system. She went from school to school, inspecting each place and making sure it met the standards they had set for it. Every teacher was also under their watchful eye.

Galina shocked me again during dinner when she began to condemn the Communist Party for all the wrongs in the country. "You are to blame for the state the country is in," she shouted across the table to her husband. Anatoly was clearly embarrassed by the undiplomatic outburst of anti-Communist venom that his wife was pouring into the conversation. He tried to calm her down. "I will not remain silent," she continued. "We have complete freedom to say what we have wanted to say for years. Now our tongues are no longer tied."

The topic of politics is always controversial, and Anatoly tried to shift the conversation from politics to something else. Igor, his son, came home just then to save the day.

That night Boris and I slept soundly in a house divided between us. Can such a house stand for long? The question seemed to echo throughout the country, for there was even talk that many communists had become completely disillusioned with the communist party and were turning in their cards.

4 серпня (п'ятниця) Сьогодні Анатолій, Світлана, Борис і я здійснили паломництво в Тернопільську губернію і повільно піднялися на гору в місті Почаєві до Почаївського монастиря. Тут ми побачили пам'ятку, яка, здавалося б, належала не сучасному Радянському Союзу, а стародавній Київській Русі. Старі люди з релігією та богом у своїй думці йшли, як у стародавні часи, багато днів і багато миль, щоб прийти до цього найсвятішого із священних центрів. Бідні, сліпі, кульгаві – всі прийшли сюди отримати благословення.

Я ходив серед тисячі віруючих і був вражений щирою вірою цих українців – якою наполегливістю здійснювати марафонське паломництво («паломничество») в надії на отримання Божої прихильності та вічного спасіння. Анатолій сказав мені, що його батько хотів приїхати сюди, і він привіз його сюди кілька днів тому. Це було його сильне бажання перед смертю. Однак Анатолій не побачив того духовного сяйва на обличчі батька Олександра, якого сподівався побачити. Можливо, Олександр переживав духовне сяйво внутрішньо, а не зовні, як очікував Анатолій-матеріаліст.

Ми відвідали Лавру («Лавра» – це сукупність кількох церков в одній або поруч один з одним). Спочатку ми зайшли до Троїцького собору, який був побудований у 1906-12 роках. Тут проходила служба. Священик і люди співали «Алілуйї», коли ми йшли крізь стіну поклонників до різних частин інтер'єру, щоб побачити іконографію на стінах і стелях. Тут я знайшов картини семи днів творіння на стелях різних послідовних частин величезного інтер'єру. Навіть Борис і Анатолій були вражені, коли я вказував їм кожну сцену.

August 4 (Friday)

Today Anatoly, Svitlana, Boris and I made a pilgrimage to Ternopil province and slowly climbed the mountain in the city of Pochaiv to the Pochaiv Monastery. Here we saw a monument that seemed to belong not to the modern Soviet Union, but to ancient Kyivan Rus. Old people with religion and God in their minds walked, as in ancient times, for many days and many miles to come to this holiest of sacred centers. The poor, the blind, the lame - all came here to receive blessings.

I walked among thousands of believers and was amazed by the sincere faith of these Ukrainians - what perseverance to make a marathon pilgrimage ("palomnichestvo") in the hope of receiving God's favor and eternal salvation. Anatoly told me that his father wanted to come here, and he brought him here a few days ago. This was his strong wish before his death. However, Anatoly did not see the spiritual radiance on the face of his father Alexander that he had hoped to see. Perhaps Alexander experienced spiritual radiance internally, not externally, as Anatoly the materialist expected.

We visited the Lavra ("Lavra" is a collection of several churches in one or next to each other). First we went to the Trinity Cathedral, which was built in 1906-12. There was a service. The priest and the people sang "Hallelujahs" as we walked through the wall of worshipers to different parts of the interior to see the iconography on the walls and ceilings. Here I found paintings of the seven days of creation on the ceilings of different successive parts of the vast interior. Even Boris and Anatoly were amazed when I pointed out each scene to them.

Далі ми виявили, що дзвіницю («Колокольню») відкрив монах, і ми піднялися сходами, що крутилися вгору, до величезного дзвону, оточений юрбою людей. Ми побачили, що довгасту металеву частину, яка вдарила в дзвін, торкалися всі люди. Я вирішив зайнятися справою, тож дістав свою хустку й кілька разів витер її об зношений, але якимось чарівним чином вологий стрижень, який вдарив у дзвіночок. Навіть Бориса захопила чарівна мить, і він торкнувся дзвоника.

У монастирі було ще одне місце, яке ми хотіли відвідати: печера Св. Іова («Пещера Святого Іова»), але вона була закрита. Ми вирішили відвідати сусідній Музей атеїзму, а потім повернутися, щоб спробувати потрапити.

Музей атеїзму, який знаходився всього в 100 метрах від монастиря по головній дорозі, був цілковитою контрастом з бурхливою духовністю, свідками якої ми щойно були. Це було холодне місце з невеликою кількістю відвідувачів. На першому поверсі були експонати, які показували еволюцію релігійних вірувань від язичництва до християнства. На другому поверсі були експонати, які демонстрували появу комунізму, світових воєн, космонавтів на обличчі землі. Мою увагу привернув один цікавий газетний заголовок: «Християни! Будь вірним Православній Церкві».

Ми вийшли з музею і знову піднялися на гору до монастиря. Цього разу мені вдалося знайти шлях, який дозволив нам потрапити в печеру Святого Йова. Я побачив старого ченця біля замкненого входу і сказав йому, що я з Америки. Він довго і пильно дивився на мене, а потім дав знак молодому ченцю взяти великі металеві ключі, щоб відкрити замки на воротах.

We then discovered that the bell tower (the “Kelokolny”) had been opened by a monk, and we climbed the winding stairs up to the enormous bell, surrounded by a crowd of people. We saw that the oblong metal part that struck the bell was being touched by everyone. I decided to get down to business, so I took out my handkerchief and wiped it several times on the worn but somehow magically moist rod that struck the bell. Even Boris was captivated by the magical moment and touched the bell.

There was one other place in the monastery that we wanted to visit: St. Job’s Cave (the “Cave of St. Job”), but it was closed. We decided to visit the nearby Museum of Atheism and then turn back to try to get in.

The Museum of Atheism, which was only 100 meters from the monastery on the main road, was a complete contrast to the turbulent spirituality we had just witnessed. It was a cold place with few visitors. On the first floor there were exhibits showing the evolution of religious beliefs from paganism to Christianity. On the second floor there were exhibits showing the emergence of communism, world wars, astronauts on the face of the earth. One interesting newspaper headline caught my attention: “Christians! Be faithful to the Orthodox Church.”

We left the museum and climbed the mountain again to the monastery. This time I managed to find a path that allowed us to get into the cave of St. Job. I saw an old monk at the locked entrance and told him that I was from America. He looked at me for a long time and then signaled to the young monk to take the large metal keys to open the locks on the gate.

Молодий монах був одягнений у чорне. Його звуть, як я дізнався з розмови, що мав з ним, Філарет, йому було 35 років. Прийняв чернецтво, коли йому було 23 роки. Він провів нас коридором до каплиці, де були розписи всіх православних святих, які були видатними в Православній Церкві. Філарет повідомив, що наразі канонізовано щонайменше 7 тисяч святих. Філарет зупинився, підійшов до іншого ряду воріт і іншим ключем відчинив внутрішній замок, що ведуть до печери, в якій 40 днів і ночі постився св. Іов перед видінням Пресвятої Богородиці. Потім Філарет піднявся на сходинку, щоб поцілувати труну, в якій були останки «нетлінного тіла» св. Іова. Момент був приголомшливий – ніби час зупинився і завіса простору відкрилася, щоб показати святого, одягненого в чорне, що ширяє в повітрі в ефірному тілі, як на картині біля входу, де св. Богородиця охороняла Почаївський монастир і фортецю під час нападу турків у 1675 році; стріли просто повернули проти турків. Незважаючи на те, що фізичне тіло св. Іова прожило сто років з 1551-1651 рр., мені здавалося, що тепер він володіє «нестаріючим тілом», яке робило духовний центр ще більш священним, ніж можна собі уявити.

Згодом ми повернулися до Троїцької церкви, щоб побачити слід правої стопи Божої Матері («Богородиця»), який зберігся близько 749 років тому. Також стало відомо, що 5 серпня 1990 року монастир відзначатиме свій 750-річний ювілей.

Я відчував себе благословенним і піднесеним, покидаючи священний пагорб. Я здійснив власне внутрішнє паломництво і на моїх очах бачив переображену Стару Київську Русь. Дні Православ'я були воістину славні!

The young monk was dressed in black. His name, I learned from a conversation I had with him, was Filaret, and he was 35 years old. He had been tonsured a monk when he was 23. He led us down the corridor to a chapel where there were paintings of all the Orthodox saints who were prominent in the Orthodox Church. Filaret reported that at least 7,000 saints had been canonized to date. Filaret stopped, went to another set of gates, and with another key opened the inner lock leading to the cave where St. Job had fasted for 40 days and nights before the vision of the Most Holy Theotokos. Then Filaret climbed the steps to kiss the coffin containing the remains of St. Job's "incorruptible body." The moment was stunning – as if time had stopped and the curtain of space had opened to reveal a saint dressed in black floating in the air in an ethereal body, as in the painting at the entrance where St. Theotokos guarded the Pochaiv Monastery and Fortress during the Turkish attack of 1675; the arrows were simply turned against the Turks. Despite the fact that St. Job's physical body had lived for a hundred years from 1551-1651, it seemed to me that he now possessed an "ageless body" that made the spiritual center even more sacred than one could imagine.

Later, we returned to the Trinity Church to see the imprint of the right foot of the Mother of God ("Theotokos"), which had been preserved for some 749 years. It was also announced that on August 5, 1990, the monastery would celebrate its 750th anniversary.

I felt blessed and uplifted as I left the sacred hill. I had made my own inner pilgrimage and had seen before my eyes the transformed Old Kievan Rus. The days of Orthodoxy were truly glorious!

Ми поїхали назад до Великого Лесу в тихих роздумах і деякий час медитації. Потім ми проїхали місто Кременець, і Анатолій почав розповідати мені про знамениту фортецю, яку можна було побачити на пагорбі. Фортеця була побудована в 11 столітті, і розповідають, що татари не могли взяти фортецю, тому що вона була недоступною. Лідером тоді був Максим Кривонос.

Ми також пройшли місто Дубно, і Анатолій розповів мені, що тут є фортеця, де два сини Тараса Бульби, Остап і Андрій, зрадили свого батька.

Далі по дорозі Анатолій почав розповідати про історичні події з точки зору, якої я раніше не чув. Він сказав мені, що 8 серпня 1945 року радянські війська погодилися допомогти американцям перемогти японців. Радянська сторона навіть направила війська з Німеччини на японську сторону СРСР. І тоді президент Трумен 6 серпня вирішив закінчити війну, кинувши бомбу. Здавалося, це був спосіб утримати Радянський Союз від поділу Японії, як це було з Німеччиною. Інша версія історії, яка була мені незнайома, полягала в тому, що під час кубинської кризи в 1960-х роках СРСР погодився допомогти Кастро, а потім забрав ракети за умови або згоди, що США заберуть свої ракети у Туреччини. Інший іронічний поворот радянської історії полягав у тому, що коли радянські війська зайняли Берлін, від Сталіна було наказ не розплачуватися за німецькі звірства, скоєні радянським людям.

Увечері ми повернулися у Великий Ліс, і наші втомлені тіла нудилися відпочити від довгого паломництва. Ми подякували Анатолію за доброзичливого господаря та гіда. Потім зі Світланою виїхав до Рівного.

We drove back to Velikiy Les in quiet contemplation and some time of meditation. Then we drove through the town of Kremenets, and Anatoly began to tell me about the famous fortress that could be seen on the hill. The fortress was built in the 11th century, and it is said that the Tatars could not take the fortress because it was inaccessible. The leader at that time was Maxim Krevonos.

We also passed the town of Dubno, and Anatoly told me that there is a fortress here where two sons of Taras Bulba, Ostap and Andriy, betrayed their father.

Further along the road, Anatoly began to tell me about historical events from a perspective that I had not heard before. He told me that on August 8, 1945, the Soviet troops agreed to help the Americans defeat the Japanese. The Soviet side even sent troops from Germany to the Japanese side of the USSR. And then President Truman decided on August 6 to end the war by dropping the bomb. It seemed like a way to keep the Soviet Union from dividing Japan, as it had with Germany. Another version of the story, which I was unfamiliar with, was that during the Cuban Missile Crisis in the 1960s, the USSR agreed to help Castro and then took the missiles away on the condition or agreement that the US would take its missiles away from Turkey. Another ironic twist in Soviet history was that when the Soviets occupied Berlin, Stalin had ordered that no one pay for German atrocities committed against the Soviet people.

In the evening, we returned to the Great Forest, our tired bodies longing to rest from the long pilgrimage. We thanked Anatoly for being a friendly host and guide. Then, with Svetlana, he drove back to Rivne.

Uncle Anton's Room: L-R Uncle Anton,
Victor, Olga, me, Aunt Yulviga, Anatoly,
Volga

Relatives: L-R Anatoly Wigowsky,
Victor (his son), Uncle Anton, me,
Olga Wigowsky.

Майя Васильєва верх: дідусь Олександр, _ , моя мама Марія, чоловік Ганни Віталій Кучинський. Низ: _ , _ , бабуся Розалія, Ганна, Анатолій.

Pilgrimage to Pochaev

DOMES - Interior of the Holy Dormition Cathedral in Pochaev Lavra (Pochayiv) near Lvov, frescoes by P. Perniatynsky

Holy Dormition Pochayiv Lavra (Ukrainian: Свято-Успенська Почаївська Лавра; Russian: Свято-Успенская Почаевская Лавра, Polish: Łavra Poczajowska) is a monastery in Pochayiv, Kremenets Raion, Ternopil Oblast, Ukraine. For centuries, it has been the foremost spiritual and ideological centre of various Orthodox denominations in Western Ukraine. The monastery tops a 60-metre hill in the town of Pochayiv, 18 km southwest of Kremenets and 70 km north of Ternopil.

https://en.wikipedia.org/wiki/Pochayiv_Lavra

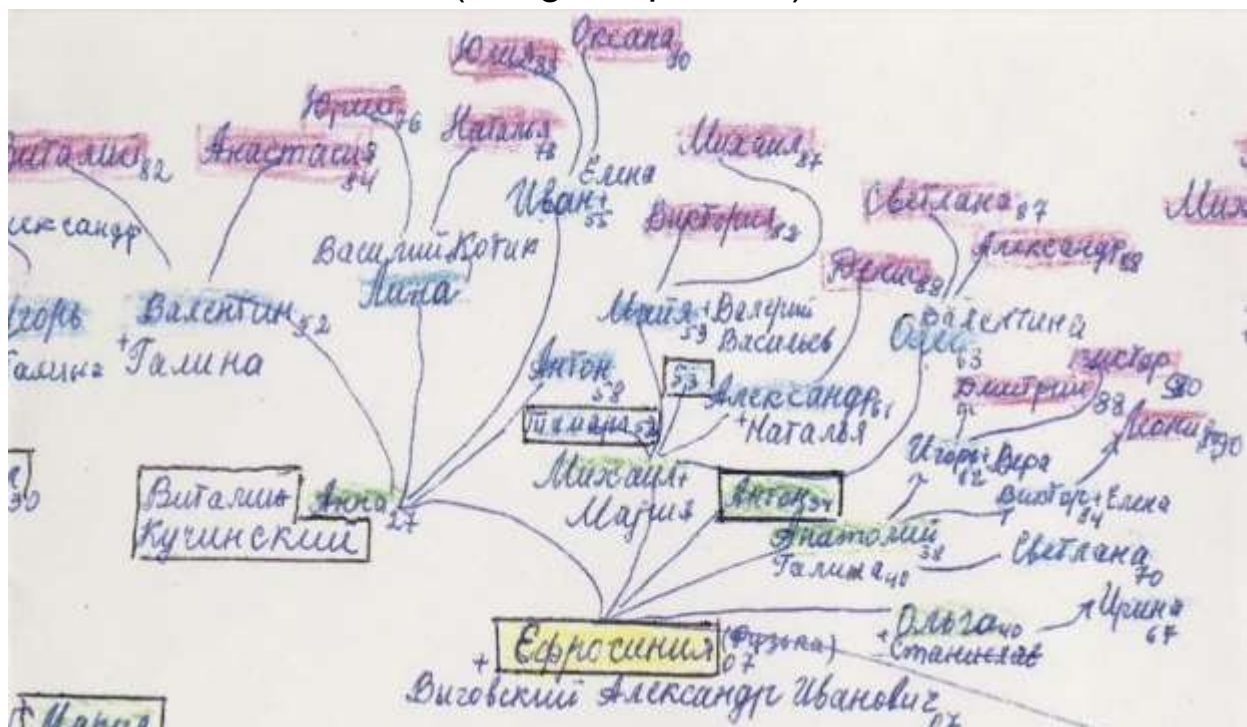

Гроб Марии Михайловны и Нарциса Васильевича Выговских

Visit “resting place” of ancestors – Narkiz & Maria Vihovskiy
(our grandparents)

Anatoly's family (geneology) from Alexander & Efrosinia

Є люди, які входять у ваше життя і впливають на те, як ви бачите світ. Анатолій Виговський був одним із таких людей. Він з'явився в моєму житті 30 липня 1989 року, коли я гостював у свого дядька Антона в Україні. Кажуть, що «Свідома душа» повертається до місць і людей на землі протягом 40 днів, перш ніж «підіймається» в «небесні області». Найближчими тижнями я подорожуватиму (у моєму «подумці») з Анатолієм у це паломництво душі та знову відвідаю людей і місця, якими ми подорожували разом.

*****

There are some people who enter your life and make an impact on how you see the world. Anatoly Wigowsky was one of those people. He came into my life on July 30, 1989 when I was visiting my Uncle Anton in Ukraine. It is said that the "Conscious Soul" revisits the places and the people on earth for 40 days before it "ascends" into the "heavenly regions." In the coming weeks, I will journey (in my "mind's eye") with Anatoly on that pilgrimage of the soul and revisit the people and places that we traveled together.

<https://wigowsky.com/ukraine/Ukraina1989.pdf> (Ukrainian)

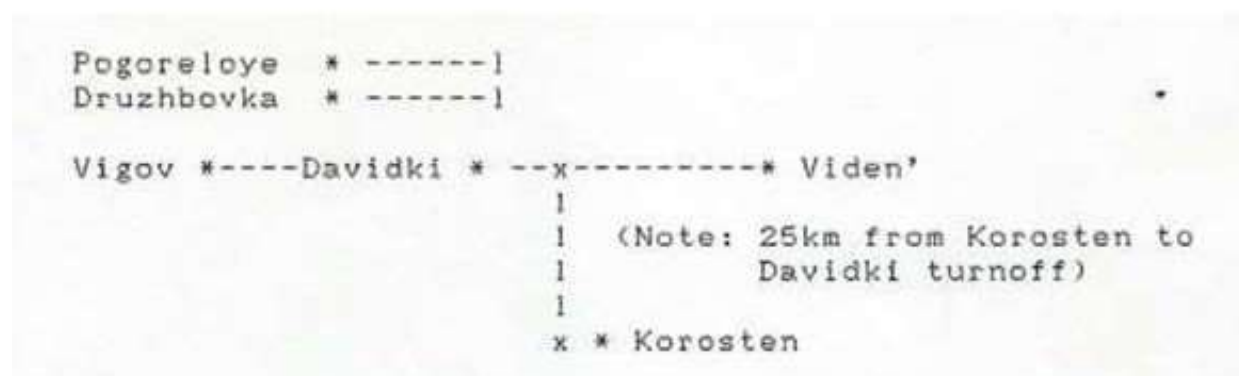
<https://wigowsky.com/ukraine/USSR1989.pdf> (English)

(фотоальбом) (photo album)

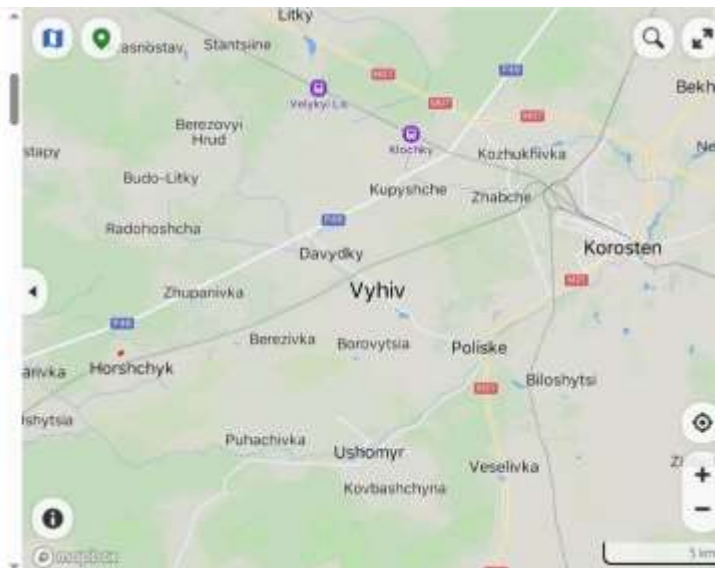
Перекладено українською (за допомогою Google Translate)

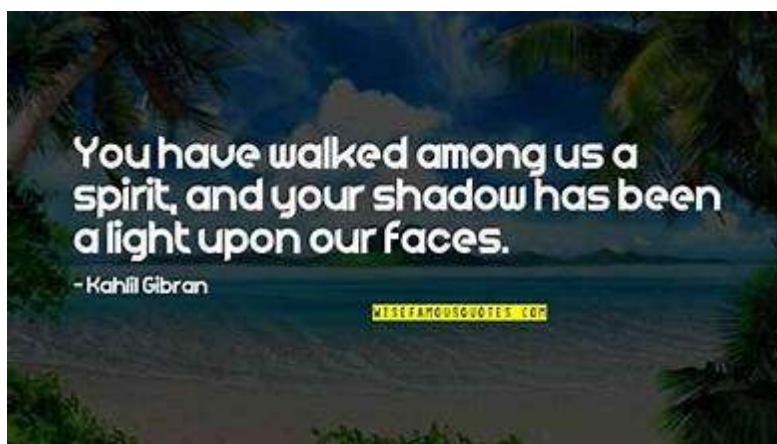
Translated into Ukrainian (using Google Translate)

Sketch of area “Vigovschina” (Vygivshchyna area, near Korosten, in ukraine)

<https://mapcarta.com/13723200> Vyhiv Village, in Korosten Raion, Zhytomyr Oblast

Ти ходив між нами як дух, і твоя тінь була світлом на наших обличчях. -- Халіл Джебран

March 14, 2025 Свѣта, Сюзі та я домовилися разом молитися за душу Анатолія наступні 40 днів -- і далі!

І Адольф сказав, що може допомогти фінансово для меморіалу для Анатолія.

Sveta 1:54 PM Павло, я теж молюся за батька. Сьогодні в церкві теж замовила за нього молебень - сорокоуст- . Будуть згадувати його у молитві в 3 монастирях. Вам і Сюзані теж дякую за вашу ініціативу. Адольфу подякуйте, але ніякої фінансової допомоги не треба. Ви ітак надіслали дуже багато. Ваша підтримка мене надихає і допомагає у ці важкі дні.

Дякую Вам за все!!! 🙏

Sveta, Suzy and I agreed to pray together for Anatoly's soul for the next 40 days -- and beyond!

And Adolf said he could help financially for a memorial for Sveta Vygovska:

Pavlo, I'm also praying for my father. Today I also ordered a prayer service for him at the church - the Magnificat. He will be remembered in prayer in 3 monasteries. Thank you and Susanne for your initiative too. Thank you Adolf, but no financial help is needed. You have already sent a lot.

Your support inspires me and helps me in these difficult days. Thank you for everything!!!

Me: This morning I was awakened by thoughts of Anatoly, and I couldn't sleep. I keep looking at photos, reading about adventures with him, and then writing or putting together what comes to mind -- inspiration from "his presence" in my soul.

Сьогодні вранці мене розбудили думки про Анатолія, і я не мог заснути. Я постійно переглядаю фотографії, читаю про пригоди з ним, а потім пишу або складаю те, що спадає на думку – натхнення від «його присутності» в моїй душі.

<https://www.ukrainianorthodox.org/article/The+Church%27s+Prayer+for+the+Dead>

Eternal rest grant unto them, O Lord,
and let perpetual light shine upon them.
May they rest in peace.
Amen.

<https://youtu.be/gZ7vQIRuBIE?si=IkLJzTpvOgMoG4rc>

"The Magnificat Prayer" (text below) | Mary's prayer & hymn of praise to God from the Gospel of St. Luke [1:46](#)-55.

<p>Магніфікат Величає душа Моя Господа, і дух Мій радіє в Бозі, Спасі Моїм; Бо Він зглянутися на покору слуг ні Своєї; ось бо віднині укладатимуть Мене всі роди; Велике бо вчинив Мені Всемогутній, і святе Його Ім'я; Милосердя Його з роду в рід на тих, які страхуються Його. Він виявив потугу міць рамени Свого, розвіяв гордих у задумах їхніх сердець.</p>	<p>THE MAGNIFICAT PRAYER My soul doth magnify the Lord, And my spirit has rejoiced in God my Savior, Because He has regarded the humility of His handmaid: for behold, from henceforth all generations shall call me blessed; Because He that is mighty has done great things to me; and Holy is His Name. And His mercy is from generation unto generations, on those who fear Him. He has shown might in His arm:</p>
--	---

<p>Скинув могутніх з престолів, підняв угору смиренних; Наситив благами голодних, багатих же відіслав з порожніми руками. Він пригорнути Ізраїля, слугу Свого, згадавши Своє милосердя, як обіцяв був батькам нашим - Авраамові і його потомству повіки.</p>	<p>He hath scattered the proud in the conceit of their heart. Put down the mighty from their thrones, and exalted the humble. He has filled the hungry with good things, and the rich He has sent empty away. He has received Israel, His servant, being mindful of His mercy As He spoke to our fathers, to Abraham and to his seed forever. Amen.</p>
---	--

<https://www.youtube.com/watch?v=SLUZM3nJ4sg>

(Gregorian chant in Latin)

<https://www.youtube.com/shorts/O2JG3KrrrHs> (Ukrainian)

<https://www.youtube.com/watch?v=COZRKDSZbPA>

https://youtu.be/rh2y5mpKsoY?si=-jjc9gNSmvQ0_ZF3

Біжать у Почаїв стежки і дороги. Співає хор з Почаївської Лаври (Почаїв - історична Волинь, північна Тернопільщина). Ukrainian spiritual / Orthodox song / chant by Ukrainian monks of Pochayiv Orthodox monastery, all-Ukraine famous Marian shrine and pilgrimage center in the historic region of Volyn (northern part of Ternopil region). Lyrics in Ukrainian:

<p>Біжать у Почаїв стежки і дороги Там Божії дзвони гудуть До нашого Бога, єдиного Бога Народи, як води пливуть О, Матінко Божа, До тебе прийшли ми Напитись святої води До нашого Бога, єдиного Бога Веди нас до нього, веди З гаїв солов'їних принесли тобі ми Букети живих квіточок Ми просимо Бога, єдиного Бога За наших малих діточок Ми хочем, щоб діти навчились любити Щоб чули вони Божий дзвін Ми просимо Бога, єдиного Бога За наших дочок і синів Благаєм за поле, благаєм за море Благаєм за села й міста ми просимо Бога, єдиного Бога Без нього не квітне життя О, Матінко Зоре, втопи наше горе У хвилях Святої води Ми просимо Бога, єдиного Бога Від нині на вічні віки.</p>	<p>Paths and roads run through Pochaiv There God's bells are ringing To our God, the only God Peoples, like waters flow Oh, Mother of God, We have come to you To drink holy water To our God, the only God Lead us to him, lead us From the nightingale groves we brought you Bouquets of living flowers We ask God, the only God For our little children We want children to learn to love So that they hear God's bell We ask God, the only God For our daughters and sons We beg for the field, we beg for the sea We beg for villages and cities We ask God, the only God Without him, life does not flourish Oh, Mother Dawn, drown our grief In the waves of Holy water We ask God, the only God From now on and forever.</p>
---	--

Хор Почаевской Лавры Величит душа моя Господа

<https://www.youtube.com/watch?v=LoplB4inUo>

<https://www.youtube.com/watch?v=KXuwbQBQKbQ>

Просительная ектения. Братский хор Почаевской Лавры

March 15, 2025

And on the third day, it is customary in Orthodox circles to say a prayer for the departed loved one. So I will say the prayer that is in my soul for my dearly departed brother-in-law Anatoly. "Lord, may the Light of the Conscious Soul of Anatoly guide him through the transition from earthly life to celestial life, and through the awareness of his Spiritual Being, as he experiences the journey from earthly sorrows to the heavenly peace and everlasting joy."

And on this third day, I will walk on the Path with Anatoly once again to our favorite pilgrimage center at Pochaev,

where the chant by Ukrainian monks of Pochayiv Orthodox monastery in the historic region of Volyn will lift our Spirits!

*****

А на третій день в православних колах прийнято читати молитву за покійного близької людини. Тож я промовлю ту молитву, яка є в моїй душі, за мого дорогого кума Анатолія. «Господи, нехай Світло Свідомої Душі Анатолія веде його через перехід від земного життя до небесного і через усвідомлення свого Духовного Ёства, коли він переживає шлях від земних скорбот до небесного спокою і вічної радості».

І в цей третій день я знову пройдуся Шляхом з Анатолієм до нашого улюбленого паломницького центру в Почаєві, де співи українських монахів Почаївського православного монастиря в історичній Волині піднімуть наш дух!

Pochaev

https://www.youtube.com/watch?v=xs_gSDktbuo

Божественная Литургия - Великий хор Свято-Успенской Почаевской Лавра

https://www.youtube.com/watch?v=xLZF29np_ME (Live 3/15)

Вечірне богослужіння в Почаївській Лаврі 15.03.2025

<https://www.youtube.com/watch?v=xSQB8fKDbk8>

Божественна Літургія онлайн | 1-ша Неділя Великого Посту. Торжество Православ'я.

<https://www.youtube.com/watch?v=5cxgeXAGPz8>

Песнопения Великого Поста и Страстной седмицы - Братский хор Почаевской лавры

<https://www.youtube.com/watch?v=FnZoxNYTG00>

Mar. 16, 2025

Sunday at Kiev-Pechersky Lavra

Today, I travel to Anatoly's and my favorite and foremost sacred center in Ukraine: the Kiev-Pechersky Lavra in Kiev. We came here several times together with other family members.

*****

Сьогодні я подорожую до Анатолія і до мого улюбленого і головного сакрального центру в Україні: Києво-Печерської Лаври в Києві. Ми кілька разів приїздили сюди разом з іншими членами родини.

<https://www.youtube.com/watch?v=FnZoxNYTG00>

Божественна Літургія в Києво-Печерської Лаври УПЦ
16.03.2025

<https://www.youtube.com/watch?v=xddKlaLF994>

s of the Monastery of Kyiv-Pecherskaya Lavra

March 17, 2025

On this day -- St. Patrick's Day -- I keep listening to a Celtic song "Going Home" and thinking of my brother-in-law Anatoly Wigowsky and his journey "Home."

*****

У цей день — День святого Патрика — я постійно слухаю кельтську пісню «Going Home» і думаю про мого швагра Анатолія Віговського та його подорож «Додому».

Тексти пісень:

They say there's a place
where dreams have all gone
They never said where, but I
think I know

It's miles through the night,
just over the dawn
On the road that will take me
home.

I know in my bones, I've
been here before
The ground feels the same,
though the land's been torn
I've a long way to go, the
stars tell me so
On this road that will take me
home.

Chorus: Love waits for me
round the bend, leads me
endlessly on Surely
sorrows shall find their end
And all of our troubles will
be gone. And I know what
I've lost, and all that I've
won, When the road finally
takes me home.

And when I pass by,
don't lead me astray
don't try and stop me, don't
stand in my way
I'm bound for the hills where
the cool waters flow
On the road that will take me
home. **Chorus**
I'm going home, I'm going
home, I'm going home.

Кажуть, є місце, куди
зникли всі мрії
Вони ніколи не казали, де,
але я думаю, що знаю
Це милі через ніч, щойно
світанок
На дорозі, яка приведе
мене додому.

Я знаю, я був тут раніше
Земля відчувається так
само, хоча земля була
розірвана
Мені ще далеко, зірки мені
так підказують
На цій дорозі, яка приведе
мене додому.

Приспів: Кохання чекає
мене за поворотом, веде
мене без кінця.

І всі наші біди зникнуть. І я
знаю, що я втратив, і все,
що я здобув, Коли дорога
нарешті приведе мене
додому.

І коли я проходжу повз, не
вводь мене в оману
не намагайся зупинити
мене, не ставай на моєму
шляху

Я прямую до пагорбів, де
течуть прохолодні води
На дорозі, яка приведе
мене додому. **Приспів**

Я йду додому, я йду
додому, я йду додому.

Goin' Home (Dvořák)

**Goin' home. Goin' home. I'm
a-goin' home.**

**Quiet-like some still day, I'm
just goin' home.**

**It's not far, just close by,
through an open door.**

**Work all done, cares laid by,
goin' to roam no more;
Mother's there expecting me,
father's waiting, too,
Lots of folks gathered there,
all the friends I knew.**

**Nothin' lost, all's gain,
No more fret nor pain,
No more stumblin' on the
way,
No more longin' for the day,
Goin' to roam no more!**

**Morning star lights the way,
restless dream all done.
Shadows gone, break of day,
real life just begun.**

**There's no break, there's no
end, just a-living on;
Wide awake, with a smile,
going on and on.
Going home. Going home,
I'm just going home.
It's not far, just close by,
through an open door.**

**Іду додому. Іду додому. Я
йду додому.**

**Тихо, наче тихий день, я
просто йду додому.**

**Недалеко, просто поруч,
через відчинені двері.**

**Робота зроблена, турботи
покладені, я більше не
збираюся бродити;
Мама мене чекає, тато теж
чекає,
Там зібралося багато
людей, усі друзі, яких я
знав.**

**Нічого не втрачено, все
виграш, Ні нервів, ні болю,
Більше не спотикатися на
шляху, Більше не чекай дня,
Більше не збираюся
кочувати**

**Ранкова зоря дорогу
освітлює, Неспокійний сон
все здійснено. Тіні зникли,
світанок, справжнє життя
тільки почалося.**

**Немає перерви, немає
кінця, просто жити далі;
Прокинувшись з усмішкою,
все продовжується і
продовжується.**

**Йду додому. Іду додому, я
просто йду додому.
Недалеко, просто поруч,
через відчинені двері.**

March 18, 2025

My dearly departed cousin Anatoly Vyhovskiy (Ukrainian version) and I frequently visited our ancestors at various graveyards in Ukraine. We would discuss after-death topics, and the concept of the immortal soul. After the Soviet Union (and communism) fell apart, and Ukraine became independent in 1991, Anatoly began to return to his Orthodox roots. I began to see changes in his thinking, even though he still had questions about after-death existence, especially since no one came back from "beyond the grave" to tell us all about it. However, for our present consideration, I offer an Orthodox booklet that I discovered. Most religions have some version of life after death, and this booklet offers a version that I would say is similar to Dante's "Divine Comedy" or Milton's "Paradise Lost." [English version: <http://www.stvladimiraami.org/pamp.../journeybeyonddeath.PDF>]

*****

Ми з моїм покійним двоюрідним братом Анатолієм Виговським (українська версія) часто відвідували наших предків на різних кладовищах в Україні. Ми обговорювали теми після смерті та концепцію безсмертної душі. Після того, як Радянський Союз (і комунізм) розпався, а Україна стала незалежною в 1991 році, Анатолій почав повертатися до свого православного коріння. Я почав помічати зміни в його мисленні, незважаючи на те, що він все ще мав запитання про існування після смерті, особливо тому, що ніхто не повернувся з «за могили», щоб розповісти нам усе про це. Проте для нашого сьогоденного розгляду я

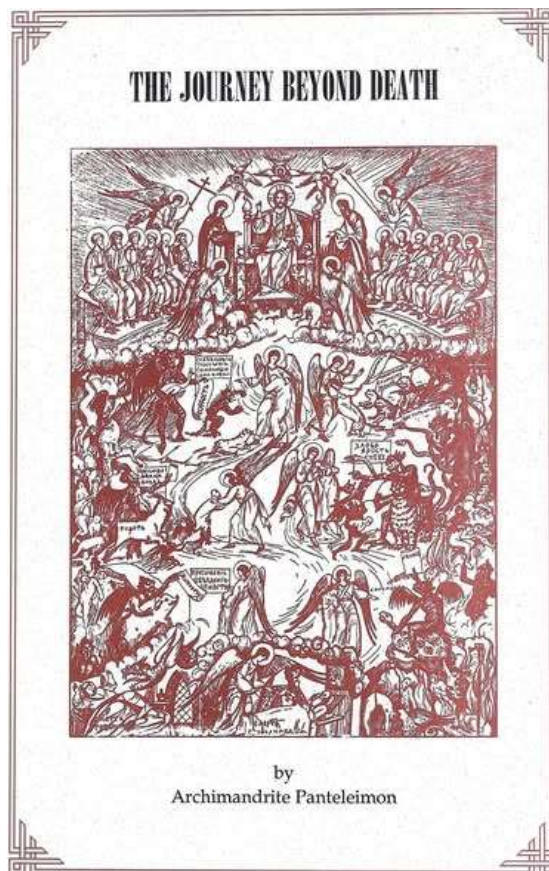

пропоную православну брошуру, яку я знайшов.
Більшість релігій мають певну версію життя після смерті,
і ця брошура пропонує версію, яка, я б сказав, схожа на
«Божественну комедію» Данте або «Втрачений рай»
Мільтона.

[Ukrainian version:

<http://wigowsky.com/ukraine/Anatoly/12merciful.pdf>]

ВІ 12 **МІЛОСТЬ** ДЕЛО САМОГО Б'ГА
MERCY The work of God Himself

The story behind the pictorial display that I saw in Theodora Karayel's music room was something that intrigued me. I asked Theodora about these pictures. She told me the answer was found in a little book (pamphlet) called Journey Beyond Death. I bought the book. I offer a bilingual version of this book as a culmination of my work, all done by "the Grace of God."

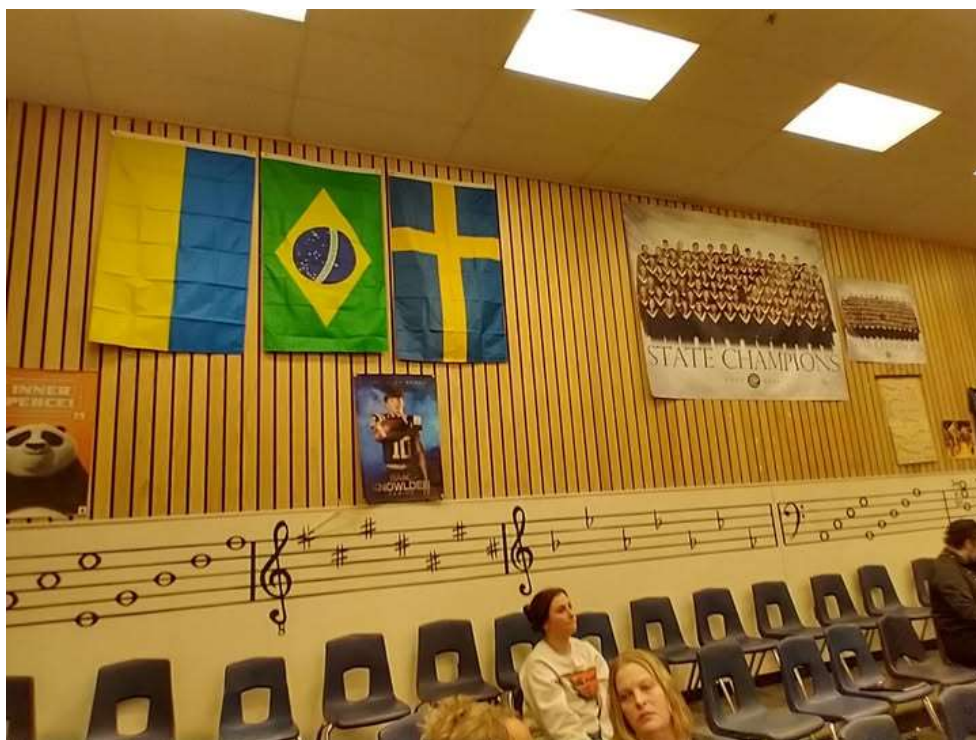
Yesterday, during the alumni choir practice at Canby High School, I was surprised to discover a Ukrainian flag in the choir room. I asked the co-director Brooks Gingerich about it, and he said it was in support of Ukraine and the great music from there that inspires him. I told him I was proud of him for supporting the Ukrainian cause. Last year, I helped him transcribe and talk to his choir about Artemy Vedel (known in his native land of Ukraine as Artemy Lukyanovich Vedelsky) and his music, which was based on the Church Slavonic znamenny chant). The words that the choir sing are truly inspirational, and offer solace to the soul who depends on the mercy of the Lord for salvation.

*****

Вчора, під час хорової практики випускників у середній школі Кенбі, я з подивом виявив у хоровій кімнаті український прапор. Я запитав про це співрежисера Брукса Джінгерича, і він сказав, що це на підтримку України та чудової музики звідти, яка його надихає. Я сказав йому, що пишаюся ним за підтримку української справи. Минулого року я допомагав йому транскрибувати і розповідати з його хором про Артемія Веделя (відомого на своїй батьківщині в Україні як Артемій Лук'янович Ведельський) і його музику, в основу якої покладено церковнослов'янський знаменний розспів). Слова, які співає хор, справді надихають і дарують розраду душі, яка покладається на милість Господа для спасіння.

https://www.youtube.com/watch?v=G8268c7Q_f4

<https://wigowsky.com/ukraine/ArtemVedel.pdf>
https://en.wikipedia.org/wiki/Artemy_Vedel

Artem Vedel - Spiritual Concerto No.3 - III - Andante - I Hope In Mercy -
Ukrainian

https://www.youtube.com/watch?v=G8268c7Q_f4

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLC8S2wcxY9U38yjqQYLjxzvX1MUtOsji7>

March 22, 2025

On this, the 9th day after my cousin Anatoly Vyhovskiy passed away, it is customary in Orthodox circles to offer prayers for the dearly departed soul. It is believed that the soul completes its journey through the toll houses on the 9th day after death, facing various challenges and temptations. [See the booklet "Journey After Death" in previous post].

After this, the soul wanders between Heaven and Hell, uncertain of its final destination. The 9th day is a crucial time for the living to offer prayers and seek divine intervention for the soul's safe passage and eventual entry into Paradise. I offer prayers in the form of songs that our Alumni Choir sang during rehearsals. [Songs: Salvation – Be Still My Soul – O Tebe Raduyetsya]

*****

У цей, 9-й день після смерті мого двоюрідного брата Анатолія Виговського, в православному середовищі прийнято молитися за душу спочилого.

Вважається, що душа завершує свою подорож митарницями на 9-й день після смерті, стикаючись з різними випробуваннями та спокусами. [Див. буклет «Подорож після смерті» в попередній публікації].

Після цього душа блукає між раєм і пеклом, не знаючи свого кінцевого пункту призначення. 9-й день є вирішальним часом для живих, щоб молитися і шукати божественного втручання для безпечного проходу душі та можливого входження в Рай.

Я підношу молитви у формі пісень, які наш Хор випускників співав на репетиціях.

<https://youtu.be/vFFYy8-ZMk8?si=XZYwt3PrhmNkdXdS>

Rehearsal #1 - Alumni Choir Season 10 - PRACTICE!

Чесноков "Спасение соделал еси Боже" op. 25 № 5

(Salvation is created, in midst of the earth, O God, O our God. Alleluia. Psalm 74:12)

3 "Спасение соделал еси Боже" op. 25 № 5

Спасение соделал еси посреде земли Боже [Church Slavonic]

Spaseniye sodelal yesi posrede zemli Bozhe (Spašéniye, sođélal yeši posředé zemlí, Bózhe. Allilúiya.)

You have brought salvation to the midst of the earth, O God.

12 For God is my King of old, working
salvation in the midst of the earth.

12 Бгъ же, цръ нашъ, прѣжде вѣка содѣла спїте посреда земли.

https://en.wikipedia.org/wiki/Pavel_Chesnokov

https://en.wikipedia.org/wiki/Salvation_is_Created "Salvation is Created" is a choral work composed by Pavel Chesnokov in 1912 as the fifth in his Ten Communion Hymns (Op. 25). It was one of the last sacred works he composed before he turned to secular arts when the Soviet government began to suppress Christianity. The work is a communion hymn based

Be still, my soul: the Lord is on thy side.
Bear patiently the cross of grief or pain.
Leave to thy God to order and provide;
In every change, He faithful will remain.
Be still, my soul: thy best, thy heav'nly Friend
Through thorny ways leads to a joyful end.

Be still, my soul: thy God doth undertake
To guide the future, as He has the past.
Thy hope, thy confidence let nothing shake;
All now mysterious shall be bright at last.
Be still, my soul: the waves and winds still
know
His voice Who ruled them while He dwelt
below.

Be still, my soul: the hour is hast'ning on
When we shall be forever with the Lord.
When disappointment, grief, and fear are
gone,
Sorrow forgot, love's purest joys restored.
Be still, my soul: when change and tears are
past
All safe and blessed we shall meet at last.

Будь тихим, душе моя: Господь з тобою.
Терпеливо неси́ть хрест горя чи болю.
Залиш твоєму Богові наказ і забезпечення:
У кожній зміні Він залишиться вірним.
Будь тихим, моя душе: твій найкращий,
твій небесний друг
Через тернисті шляхи веде до радісного
кінця.

Будь тихим, душе моя: Бог твій береться
Керувати майбутнім, як Він мав минуле.
Твоя надія, твоя впевненість нехай ніщо не
похитнеться;
Усе теперішнє таємниче нарешті стане
яскравим.
Будь тихим, моя душе: хвилі й вітри ще
знають
Його голос, Який керував ними, поки Він
жив внизу.

Будь тихим, душе моя: година
наближається
Коли ми будемо навіки з Господом.
Коли зникнуть розчарування, горе і страх,
Печаль забута, найчистіші радості любові
відновлені.
Будь тихим, душа моя: коли минули зміни і
сльози
Усі безпечні та благословенні, ми нарешті
зустрінемося.

«О Тебѣ радуется...» (creation rejoices in you)

From the Divine Liturgy of St. Basil the Great:

О тебѣ радуется, Благодѣтная, всѣякая тварь, Ангельскій соборъ и Человѣческій родъ, Освященный храмъ и раю словесный, Дѣвственная похвало, из неяже Богъ воплотися и Младенецъ бысть, прежде векъ съи Богъ нашъ, лажеснѣ бо твоѣ Престолъ сотвори, и чрево твоѣ пространнее Небесъ содѣла; о тебѣ радуется, Благодѣтная, всѣякая тварь, слава тебѣ.

All of creation rejoices in you, O full of grace, the ranks of Angels and the human race; hallowed Temple and spiritual Paradise, glory of Virgins; from you God was incarnate, and He, who is our God before the ages, became a little child. for He made your body a throne and made your womb more spacious than the heavens. All of creation rejoices in you, O full of grace; glory to you!

О Тебѣ радується, Благодѣтна, вѣсѣякая тварь, ангельскій соборъ, і челоуѣческій родъ, освѣщеніи храмъ і раю словесній, дѣвственна похвало, із неѣже Богъ воплоти́ся і млáдѣнецъ бѣсть, прѣжде векъ съи Богъ нашъ; лажеснѣ бо твоѣ прѣстолъ сотвори, і члѣво твоѣ пространнѣе небесъ содѣла. О Тебѣ радується, Благодѣтна, вѣсѣякая тварь, слава Тебѣ.

—на Литургии Св. Василия Великого

All of creation rejoices in You, O Full of Grace—the assembly of angels and the race of men. O sanctified temple and spiritual paradise, glory of virgins, from whom God was incarnate and became a child our God before the ages. He made Your body into a throne, and Your womb he made more spacious than the All of creation rejoices in You, O Full of Grace. Glory to You!

—from the Liturgy of St. Basil

This chant glorifies the Mother of God, Her liturgical and universal significance. She is likened to the Church and the Paradise, because the Baby She gave birth to is the Savior of the world.

This scene was very popular later, chiefly due to its universality. The only things that changed were the shape of the temple, the depiction of the paradise trees, the selection of saints, but the harmonious balance between the terrestrial and the celestial remained unaltered.

The lines of this beautiful hymn are reflected in Russian iconography – the first icons titled *All Creation Rejoiceth in Thee* date back to the late 15th and early 16th centuries. These icons figuratively embody the idea of the unity of the universe: the world above, enclosed in a circular symbol of eternal harmony, and the earthly world at the foot of the mountain.

Paul J. Wigowsky And after the 9th day the soul -- according to Orthodox accounts -- descends into the nether regions (underworld) to behold the torments of those living there. Alas, it could be heaven or hell on earth! ***** А після 9-го дня душа - згідно з православними переказами - спускається в нижню частину (підземний світ), щоб побачити муки тих, хто там живе. На жаль, це може бути рай або пекло на землі!

ДВОКОРДНИЙ БРАТ АНАТОЛІЙ ВІГОВСЬКИЙ ВІДВІДУЄ АМЕРИКУ

<https://wigowsky.com/fob/Ukraine/FOB7.pdf> (Ukrainian / English)
<https://wigowsky.com/fob/bogoroditsa.jpg>

March 23, 2025

Today we descend once again -- see yesterday's post -- into the nether regions (underworld or hades) to behold the torments of those living there. Alas, it could hell on earth! This time I use a Slavic text called "Хождение Богородицы по мукам" (Mother of God's Journey through the Torments) that I paraphrased in the book I wrote about the Old Believers (Chapter 7, Ukrainian p. 3-5, English 8-10).

<https://wigowsky.com/fob/Ukraine/FOB7.pdf>

*****

Сьогодні ми знову спустимося -- дивіться вчорашній допис -- в підземні регіони (підземний світ або Гадес), щоб побачити муки тих, хто там живе. На жаль, це може бути пекло на землі! Цього разу я використовую слов'янський текст під назвою «Хождение Богородицы по мукам», який я перефразував у книзі, яку написав про старообрядців (розділ 7, українською мовою с. 3-5, англійською 8-10). <https://wigowsky.com/fob/Ukraine/FOB7.pdf>

Excerpt (уривок):

The Blessed Virgin, Bogoroditsa (Mother of God), who had a sad and sorrowful look on her face, took me by the hand and led me to the south where the land was burning from the heat of the sun. She said to me: 'This land is being scorched with famine because of the sins of the people.' She pointed to a river of fire which was full of snakes. A dragon reared its head out of the waters. She said: 'The people you see in the river of fire are those tortured by fire and snakes for sins of lechery, cannibalism, and murder, for they sinned against the flesh.' Then I saw a man hanging by one foot and I asked the Holy Virgin what he was being punished for. She replied: 'He is devoured eternally by worms, for he sold his soul for silver and gold, and he stepped all over people for filthy lucre.' Then I saw a woman hanging by her tongue and I asked the Holy Virgin: 'What has she done wrong?' And the Holy Virgin answered, 'This woman used to say evil words and gossiped, and now her tongue has brought her to eternal ruin and damnation . . . ' . . .

"Then the Blessed Virgin led me westward and showed me the intercession of the saints, and I heard the never ceasing prayer 'Gospodi Pomilui' (Lord, have mercy). She told me: 'Because of the intercession of the saints I will continue to intercede for all mankind, to bring their prayers to my Son, the Light of the World, and to plead for mercy until the sinners repent of their sins and keep the commandments that were given to them by my Son.'

*****

Пресвяту Богородицю, (Богоматір), мала сумний і скорботний вираз обличчя, вона взяла мене за руку і повела мене на південь, де земля палала від спеки сонця. Вона сказала мені: «Ця земля спалена голодом через гріхи людей». Вона вказала на вогняну ріку, яка була повна змій. Дракон висунув свою голову з води. Вона сказала: «Люди, яких ти бачиш у вогняній річці, це ті, кого мучив вогонь і змії за гріхи розпусти, канібалізму, і вбивство, бо вони згрішили проти тіла». Тоді я побачив чоловіка, який висів на одній нозі, і запитав Пресвяту Богородицю, за що його карають, а вона відповіла: «Він навіки жерений червами, бо він продав свою душу за срібло і золото, і він наступав на людей за те, брудна нажива». Тоді я побачив жінку, що висіла за язик, і запитав Пресвяту Діву: «Що вона зробила не так?» А Пресвята Діва відповіла: «Ця жінка говорила злі слова і пліткувала, а тепер її язик привів її на вічну погибель і прокляття...» . . .

«Тоді Пресвята Діва повела мене на захід і показала мені заступництво святих, і я почула невпинну молитву «Господи, помилуй». Вона сказала мені: «За заступництвом святих я буду продовжувати заступатися за все людство, доносити їхні молитви до Мого Сина, Світла світу, і благати про милість, поки грішники не покаються у своїх гріхах і не будуть виконувати заповіді, дані їм Моїм Сином».

<https://www.youtube.com/watch?v=L0CrhmwsOd4>

<https://bibliotekar.ru/rus/index.htm>

<https://bibliotekar.ru/rus/48.htm>

The Walk of the Virgin Mary through Torments

<http://apokrif.fullweb.ru/apocryph1/hozden.shtml>

Откровение пресвятой Богородицы (Хождение Богородицы по мукам)
(О наказаниях)

I. Захотела Пресвятая Богородица пойти к горе Елеонской помолиться. Когда же молилась Она Господу Богу нашему, сказала: Во имя Отца и Сына и Святого Духа да сойдет архангел Гавриил, дабы возвестил он Мне о казнях небесных, земных и подземных.

Хождение Богородицы по мукам

Материал из Википедии — свободной энциклопедии

[Перейти к навигации](#)[Перейти к поиску](#)

Хождение Богородицы по мукам / Mother of
God's Journey through the Torments

Слово о хождении Пресвятой Богородицы по
мукам (рукопись, к. XIX века, собрание В. В.
Смирнова)

«Хождение Богородицы по мукам» — довольно популярный в славянской письменности [апокриф](#), представляющий собой перевод и отчасти переделку греческого «Откровения пресвятой Богородицы». Текст описывает муки [грешников](#) в [аду](#). Пользовался особой популярностью у старообрядцев^[1]. Апокриф описывает [мучение](#) грешников в [аду](#). [Богородица](#) после молитвы на [Елеонской горе](#) в сопровождении [архангела Михаила](#) проходит места, где мучаются грешники. В первом месте мучились язычники, почитающие [Трояна](#), [Велеса](#) и [Перуна](#). В другом месте была тьма. В третьем — [огненная река](#), где казнили те, кто был [проклят](#) родителями, [ел человеческое мясо](#) или [лжесвидетельствовал](#). Затем Богородица увидела [ростовщика](#), который висел вниз головой и был пожираем червями.

Дальше была подвешенная за зубы [сплетница](#). На севере ада мучились на раскалённых скамьях и огненных столах грешники, которые опаздывали на [воскресное](#) богослужение или не приветствовали священников. Также в аду описывается *железное дерево*, на котором за языки были подвешены [клеветники](#). Особое место среди грешников занимают нерадивые церковные служители, уважаемые на земле [патриархи](#) и [епископы](#), а также попады (жёны священников, попов), повторно вышедшие замуж. Для лукавых христиан было приготовлено *огненное озеро*.

Поражённая мучениями, Богородица обращается к Господу с мольбой об облегчении участи грешников: «*Владыка, я не прошу за неверных [жидов](#), но прошу милосердия твоего для [христиан](#)*». Её мольбу поддерживают [пророки](#), [апостолы](#) и [евангелисты](#). Господь по молитвам Матери даёт облегчение грешникам, заключающееся в том, что мучения их прекращаются на время «от [Великого четверга](#) до [Троицина дня](#)» — только для христиан; помиловать же совершенно Христос соглашается их только в том случае, если Богоматерь снова увидит Его распятым на кресте.

<https://skazki.rustih.ru/xozhdenie-bogorodicy-po-mukam/>

<https://lyricstranslate.com/en/stepan-giga-yavoryna-lyrics.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=Ry6hQsJWGzs>

Яворина (У Райськiм саду)

Я на світі прожив, наче спалах зорі на світанні,
Наче крапля роси, наче крик журавля - тільки мить.
Я не вірив ніяк, що й до мене прийде день останній,
І в жертвонім вогні моє серце на попiл згорить.
Я ж так щедро кохав, я так вірив у зорі і очі,
І душею своєю я вас, як умів, причащав.
Але видно Господь мені краще життя напрозорив,
І до себе забрав, щоб у райськiм саду.

Приспів (2):

На могилі моїй посадіть молоду яворину,
І не плачте за мною, за мною заплаче рідня.
Я любив вас усіх, та найбільше любив Україну,
Певно, в цьому і є та найважча провина моя.

Хай душа переселиться в дивний той рай потойбічний,
Де таких, як і я, назліталася ціла сім'я.
Тільки нащо мені ті блаженства розкішні і вічні,
Як мені не всміхнеться донька-сиротинка моя.
У далеких світах якось раптом усе я покину,
Бо ввійде мені в душу сльозиною і чебрецем,
І додому хоч вітром, хоч променем сонця полину,
І легенько війну над твоїм, Україно, лицем.

Yavorina (In the Garden of Eden)

I lived in the world, like a flash of a star at dawn,
Like a drop of dew, like a crane's cry - just a moment.
I did not believe at all that the last day would come to me,
And in the sacrificial fire my heart would burn to ashes.
I loved so generously, I believed so much in the stars and eyes,
And with my soul I communed you, as best I could.
But apparently the Lord prophesied a better life for me,
And took me to Himself, so that in the garden of paradise.

Chorus (2):

Plant a young sycamore on my grave,
And do not cry for me, my relatives will cry for me.
I loved you all, but I loved Ukraine the most,
Probably, this is my gravest fault.

May my soul move to that strange paradise beyond,
Where a whole family of people like me have flocked.
But what good are those luxurious and eternal blisses to me,
If my orphan daughter does not smile at me.
In distant worlds, somehow suddenly I will leave everything,
Because it will enter my soul with a tear and thyme,
And home, even with the wind, even with a ray of sunshine,
And lightly I will fight over your face, Ukraine.

Chorus (2):

<https://www.youtube.com/watch?v=Ry6hQsJWGzs>

Tribute: Борис Гмиря, Дмитро Гнатюк, Володимир Ивасюк, Микола Мозговий, Назарій Яремчук, Василь Сліпак, Анатолій Соловяненко, Кузьма Скрыбін, <http://www.uaestrada.org/kompozitori/ivasyuk-volodymyr/>

<https://www.hurtom.com/portal/23614/%D0%B7%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B9-%D1%84%D0%BE%D0%BD%D0%B4-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97-%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8-%D1%83%D0%BD%D1%96>

Золотий фонд української естради: унікальний інтернет-арт-проект

https://mychords.net/uk/giga_stepan/64721-stepan-giga-yavorina.html

06.04.1938 – 12.03.2025 April 6, 1938 – March 12, 2025

Яворина (У Райськім саду)

Я на світі прожив, наче спалах зорі на
світанні,
Наче крапля роси, наче крик журавля -
тільки мить.
Я не вірив ніяк, що й до мене прийде
день останній,
І в жертвним вогні моє серце на попіл
згорить.
Я ж так щедро кохав, я так вірив у зорі і
очі,
І душею своєю я вас, як умів,
причащав.
Але видно Господь мені краще життя
напророчив,
І до себе забрав, щоб у райськім саду.
Приспів (2):
На могилі моїй посадить молоду
яворину,
І не плачте за мною, за мною заплаче
рідня.
Я любив вас усіх, та найбільше любив
Україну,
Певно, в цьому і є та найважча
провина моя.

Хай душа переселиться в дивний той
рай потойбічний,
Де таких, як і я, назліталася ціла сім'я.
Тільки нащо мені ті блаженства
розкішні і вічні,
Як мені не всміхнеться донька-
сиротинка моя.
У далеких світах якось раптом усе я
покину,
Бо ввійде мені в душу сльозиною і
чебрецем,
І додому хоч вітром, хоч променем
сонця полину,
І легенько війну над твоїм, Україно,
лицем.

Приспів (2):**Yavorina (In the Garden of Eden)**

I lived in the world, like a flash of a star at
dawn,
Like a drop of dew, like a crane's cry - just
a moment.
I did not believe at all that the last day
would come to me,
And in the sacrificial fire my heart would
burn to ashes.
I loved so generously, I believed so much
in the stars and eyes,
And with my soul I communed you, as
best I could.
But apparently the Lord prophesied a
better life for me,
And took me to Himself, so that in the
garden of paradise.

Chorus (2):
Plant a young sycamore on my grave,
And do not cry for me, my relatives will
cry for me.
I loved you all, but I loved Ukraine the
most,
Probably, this is my gravest fault.

May my soul move to that strange
paradise beyond,
Where a whole family of people like me
have flocked.
But what good are those luxurious and
eternal blisses to me,
If my orphan daughter does not smile at
me.
In distant worlds, somehow suddenly I will
leave everything,
Because it will enter my soul with a tear
and thyme,
And home, even with the wind, even with
a ray of sunshine,
And lightly I will fight over your face,
Ukraine.

Chorus (2):

Sveta's FB post: 25.3.2025

[My comment]

And yet, sometimes, unawares, we sense our loved ones presence -- as if they're alive, but in a "spiritual world". They continue to live on in our consciousness, when we think of them, when we remember their smiles and loving words. They continue to impress our thoughts and imagery with inspiring messages from the "Great Beyond." And sometimes, they may be our "Guardian Angels."

****

І все ж інколи, не підозрюючи, ми відчуваємо присутність наших близьких — ніби вони живі, але в «духовному світі». Вони продовжують жити в нашій свідомості, коли ми згадуємо про них, коли згадуємо їхні посмішки та теплі слова. Вони продовжують вражати наші думки та образи надихаючими повідомленнями з «Великого Потойбіччя». А іноді вони можуть бути нашими «Ангелами-охоронцями».

1992 Анатолий, Адольф, и Михаил (My brother Adolf in the middle with his two Ukrainian cousins, Anatoly on the left, and Mihail on the right).

<https://wigowsky.com/ukraine/Ukraina1992.pdf>

<https://wigowsky.com/ukraine/Ukr1992journal.pdf> (Ukrainian version)

Trip to Ukraine 1992 Поїздка в Україну 1992р

<http://wigowsky.com/ukraine/Ukraine1992.pdf> (photo album) фотоальбом [Note: On July 31, 1992, my brother Adolf and I traveled from Germany, through Poland, and came to the Ukrainian border. We have dinner at Anatoly's home, and we drink a toast to our fortunate arrival in the Ukraine, and that I was able to keep my promise that I made to my relatives in the Soviet Union in 1989 that "next time I would bring Adolf with me."]

Facebook Post (3-28-2025)

Onward in our journey of memorializing the life of my dearly departed brother-in-law Anatoliy Vyhovskiy (almost midway in the 40 day period since he left his physical body) -- we come to the second time I came to Ukraine, this time with my brother Adolph. On July 31, 1992, my brother Adolf and I traveled from Germany, through Poland, and came to the Ukrainian border. We have dinner at Anatoly's home, and we drink a toast to our fortunate arrival in Ukraine, and that I was able to keep my promise that I made to my relatives in the Soviet Union in 1989 that "next time I would bring Adolf with me." Now, in 1992, Ukraine was a sovereign, independent country striving to build its own future. [The travels with Anatoliy this time are recorded in the journal that I kept: English

<https://wigowsky.com/ukraine/Ukraina1992.pdf>

and Ukrainian versions <https://wigowsky.com/ukraine/Ukr1992journal.pdf>]

*****

Далі в нашій подорожі вшанування пам'яті життя мого дорогого покійного шурина Анатолія Виговського (майже середина 40-денного періоду, відколи він залишив своє фізичне тіло) — ми підійшли до другого разу, коли я приїхав в Україну, цього разу з моїм братом Адольфом. 31 липня 1992 року ми з братом Адольфом їхали з Німеччини через Польщу і підійшли до українського кордону. Ми вечеряємо вдома в Анатолія і п'ємо тост за наше щасливе прибуття в Україну і за те, що я зміг виконати свою обіцянку, яку дав своїм родичам у Радянському Союзі в 1989 році, що «наступного разу я візьму з собою Адольфа». Зараз, у 1992 році, Україна була суверенною, незалежною державою, яка прагне будувати власне майбутнє. [Подорожі з Анатолієм цього разу записані в журналі, який я вів: англійською

<https://wigowsky.com/ukraine/Ukraina1992.pdf>

та українською <https://wigowsky.com/ukraine/Ukr1992journal.pdf>]

<https://www.youtube.com/watch?v=FWsURUMZJMs>

+++++

I am going to celebrate Anatoly's birthday on April 6. May I have your permission to post on Facebook the first letter I received from your father (December 17, 1989). I am attaching it for your approval. I wanted to share the letter to commemorate the friendship I developed with your father through corresponding with him.

*****

Я збираюся святкувати день народження Анатолія 6 квітня.

Дозвольте опублікувати у Facebook перший лист (17 грудня 1989 року), який я отримав від вашого батька. Я додаю його для вашого затвердження. Я хотів поділитися листом, щоб відзначити дружбу, яку я розвинув із вашим батьком, листуючись із ним.

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p12a.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p12b.jpg>

Sveta replied: Yes! Permission granted.

Sveta,

Thank you for giving me permission to honor your father's birthday this coming April 6th by sharing his first letter to me.

I really enjoyed writing to all of my newly-discovered relatives after my trip to Ukraine in 1989. I preserved several of them for personal and historical reasons. I am giving you links to another letter from Anatoly that I preserved. Also, is my favorite letter from my aunt Anastasia.

*****

Света,

Дякую, що дозволили мені вшанувати день народження вашого батька 6 квітня, поділившись зі мною його першим листом.

Мені дуже подобалося писати всім моїм нещодавно знайденим родичам після моєї подорожі в Україну в 1989 році. Кілька з них я зберіг з особистих та історичних причин. Даю вам посилання на інший лист Анатолія, який я зберіг.

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p12a.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p12b.jpg>

Також це мій улюблений лист від моєї тітки Анастасії.

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p11a.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p11b.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p11c.jpg>

І останнє, але не менш важливе, лист мого дядька Антона.

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p8a.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p8b.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p8c.jpg>

<https://wigowsky.com/parents/letters/paul/p8d.jpg>

Павло

I found a third letter from Anatoly in my archives: [Sept. 2, 1990](#)

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p34a.jpg>

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p34b.jpg>

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p34c.jpg>

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p34d.jpg>

Mihail, Anatoly's brother: (for Maya) [Sept. 25, 1990](#)

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p36a.jpg>

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p36b.jpg>

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p36c.jpg>

<http://wigowsky.com/parents/letters/paul/p36d.jpg>

Здравствуй, Павел!

Извини за задержку с ответом на твое
письмо, которое мы все с большим интересом
читали, за это тебе большое спасибо.
Благодарим тебя также за фотографии,
особенно за ту, на которой, хоть и маленькая
платформа, запечатлены наши роднейшие.
Как бы хотелось увидеть всех их в натуре.

Павел, ты спрашивал о дне моего
рождения. Родился я давным-давно, еще в апреле
1938 года. Как видишь, уже стар. Мой же
мне замечен первый 50-ый день рождения
есть, 29 января 1990 года. В этом же
году круглая дата. До сих пор исполняется
13 января моей дочери Светлане.

Но мы должны знать дни рождения
также твоих детей и внуков.

Жизнь наша протекает по-прежнему.
Душата, это вместе с вами радуемся
встрече наших президентов у берегов
Мальты.

Ну, а с Моей, глоссами твоей семьи,
моими дядей и тетей, нашими братьями
Александром и Станиславом я бы непре-
менно хотел встретиться у нас на Родине,
в моем доме. Там бы и втроем была
продолжительнейшей. Очень хо-
телось бы помочь вам лучше узнать
нашу страну, землю ваших предков,
ее прошлое и настоящее.

И уже, конечно, когда-нибудь мы с
большим удовольствием воспользовались
бы твоими гостеприимством.

Еще раз прошу принять поздравления
и наилучшие пожелания по случаю насту-
пающего Нового года.

Анатолий со всем своим
семейством

17 декабря 1989 года.

Здравствуй, Павел!

Извини за задержку с ответом на твое письмо, которое мы все с большим интересом читали, за что тебе большое большое спасибо. Благодарим тебя также за фотографии, особенно за ту, на которой, хоть и мелким планом, запечатлены наши родственники. Как бы хотелось увидеть всех их в натуре.

Павел, ты спрашиваешь о дне моего рождения. Родился я давно, еще 6 апреля 1938 года. Как видишь, уже стар. Моей же жене Галине первых 50 лет жизни исполняется 29 января 1990 года. В этом же году круглая дата 20 лет исполняется 13 января моей дочери Светлане.

Но мы должны знать дня рождения также твоих членов семьи.

Жизнь наша протекает помаленьку. Думаю, что вместе с вами радовались встрече наших президентов у берегов Мальты.

Ну, а с тобой, членами твоей семьи, моими дядей и тетей, нашими братьями Адольфом и Станиславом я бы непременно хотел встретиться у нас на Родине, в моем доме. Только бы встреча была продолжительней прежней. Очень хотелось бы помочь вам лучше узнать нашу страну, землю ваших предков, ее прошлое и настоящее.

И уж, конечно, когда-нибудь мы с большим удовольствием воспользовались бы твоим гостеприимством.

Еще раз прошу принять поздравления и наилучшие пожелания по случаю наступающего нового года.

Анатолий со всем своим семейством. 17 декабря 1989 года.

*****

Hello, Pavel!

Sorry for the delay in replying to your letter, which we all read with great interest, for which thank you very much. We also thank you for the photos, especially for the one on which our relatives are captured, albeit in small detail. How I would like to see all of them in real life.

Pavel, you are asking about my birthday. I was born a long time ago, on April 6, 1938. As you can see, I am already old. My wife Halyna's first 50 years of life will be completed on January 29, 1990. In the same year, my daughter Svetlana's 20th birthday will be on January 13.

But we also need to know the birthdays of your family members.

Our life proceeds little by little. I think that together with you, we rejoiced at the meeting of our presidents on the shores of Malta. (i.e. End of Cold War, G.H.Bush, Gorbachev)

Well, I would definitely like to meet you, your family members, my uncles and aunts, our brothers Adolf and Stanislav in our homeland, in my house. Only the meeting would be longer than before. I would very much like to help you get to know our country better, the land of your ancestors, its past and present.

And, of course, someday we would be happy to take advantage of your hospitality.

Once again, please accept my congratulations and best wishes for the upcoming New Year.

Anatoly with his whole family. December 17, 1989.

<p>Здравствуй, Павел!</p> <p>Извини за задержку с ответом на твое письмо, которое мы все с большим интересом читали, за что тебе большое большое спасибо.</p> <p>Благодарим тебя также за фотографии, особенно за ту, на которой, хоть и мелким планом, запечатлены наши родственники. Как бы хотелось увидеть всех их в натуре.</p> <p>Павел, ты спрашиваешь о дне моего рождения. Родился я давно, еще 6 апреля 1938 года. Как видишь, уже стар. Моей же жене Галине первых 50 лет жизни исполняется 29 января 1990 года. В этом же году круглая дата 20 лет исполняется 13 января моей дочери Светлане.</p> <p>Но мы должны знать дня рождения также твоих членов семьи.</p> <p>Жизнь наша протекает помаленьку. Думаю, что вместе с вами радовались встрече наших президентов у берегов Мальты.</p> <p>Ну, а с тобой, членами твоей семьи, моими дядей и тетей, нашими братьями Адольфом и Станиславом я бы непременно хотел встретиться у нас на Родине, в моем доме. Только бы встреча была продолжительней прежней. Очень хотелось бы помочь вам лучше узнать нашу страну, землю ваших предков, ее прошлое и настоящее.</p> <p>И уж, конечно, когда-нибудь мы с большим удовольствием воспользовались бы твоим гостеприимством. Еще раз прошу принять поздравления и наилучшие пожелания по случаю наступающего нового года. Анатолий со всем своим семейством. 17 декабря 1989 года.</p>	<p>Hello, Pavel!</p> <p>Sorry for the delay in replying to your letter, which we all read with great interest, for which thank you very much. We also thank you for the photos, especially for the one on which our relatives are captured, albeit in small detail. How I would like to see all of them in real life.</p> <p>Pavel, you are asking about my birthday. I was born a long time ago, on April 6, 1938. As you can see, I am already old. My wife Halyna's first 50 years of life will be completed on January 29, 1990. In the same year, my daughter Svetlana's 20th birthday will be on January 13.</p> <p>But we also need to know the birthdays of your family members.</p> <p>Our life proceeds little by little. I think that together with you, we rejoiced at the meeting of our presidents on the shores of Malta. (i.e. End of Cold War, G.H.Bush, Gorbachev)</p> <p>Well, I would definitely like to meet you, your family members, my uncles and aunts, our brothers Adolf and Stanislav in our homeland, in my house. Only the meeting would be longer than before. I would very much like to help you get to know our country better, the land of your ancestors, its past and present.</p> <p>And, of course, someday we would be happy to take advantage of your hospitality.</p> <p>Once again, please accept my congratulations and best wishes for the upcoming New Year.</p> <p>Anatoly with his whole family. December 17, 1989.</p>
---	---

Facebook Post (April 6, 2025)

April 6th is my dearly departed cousin Anatoly Vyhovskiy's birthday ("May the Kingdom of Heaven be his"). He was always punctual about remembering our birthdays, something that was very meaningful to him. Today I have permission from his daughter Sveta to publish a historical letter from 1989 that I received from Anatoly after my first visit to Ukraine. [English version of the letter is in first comment]

*****

6 квітня день народження мого покійного двоюрідного брата Анатолія Виговського («Хай буде йому Царство Небесне»). Він завжди пунктуально згадував наші дні народження, що було для нього дуже важливим. Сьогодні я маю дозвіл від його дочки Свети опублікувати історичний лист 1989 року, який я отримав від Анатолія після мого першого візиту в Україну.

My favorite comment from the letter was: "I would very much like to help you get to know our country better, the land of your ancestors, its past and present." That is what Anatoly did for me each time I came to Ukraine! He made me an educated Ukrainian, who got to know the beautiful country, the land of my ancestors. Slava Ukraine!

*****

Мій улюблений коментар із листа: «Я дуже хотів би допомогти Вам ближче пізнати нашу країну, край Ваших предків, його минуле і сьогодення». Саме це Анатолій робив для мене кожного разу, коли я приїжджав в Україну! Він зробив мене освіченим українцем, який пізнав прекрасну країну, землю моїх предків. Слава Україні!

<https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB298/>

Bush and Gorbachev at Malta (Negotiating the end of the Cold War)

Previously Secret Documents from Soviet

and U.S. Files on the **1989 Meeting**, 20 Years Later -- December 2–3, 1989,
just a few weeks after the fall of the Berlin Wall

National Security Archive Electronic Briefing Book No. 298

Edited by Svetlana Savranskaya and Thomas Blanton

Posted - December 3, 2009 [Malta Summit - Wikipedia](#) (extra source)

Our Canby Alumni Choir has been rehearsing since mid-January for our May 1 & 2 concerts. One of the pieces we recently learned was Brahms German Requiem, a mournful song about humanity's mortality, which the composer wrote after his mother's death. The transient nature of life is compared to withering grass and flowers, a natural phenomenon that is witnessed seasonally. However, even in the face of death, the composer was able to sing of a joyful ending, where grief vanishes and the living are comforted with a triumphant faith in a blessed future life.

I have created a Ukainian version of the lyrics that we sing in German. The song is meant to evoke a meaningful and thoughtful contemplation on the meaning of our life on earth as immortal spiritual beings inhabiting mortal physical bodies. I dedicate this requiem to my dearly departed brother-in-law, Anatoliy Vyhovskiy.

*****

Наш хор випускників Кенбі репетирує з середини січня для наших концертів 1 і 2 травня. Одним із творів, які ми нещодавно дізналися, був «Німецький реквієм» Брамса, скорботна пісня про смертність людства, яку композитор написав після смерті матері. Скороминущу природу життя порівнюють із в'янучою травою та квітами, природним явищем, яке спостерігається сезонно. Проте навіть перед обличчям смерті композитор зумів оспівати радісну розв'язку, де зникає горе, а живі втішаються торжествуючою вірою в блаженне майбутнє життя.

Я створив українську версію тексту, який ми співаємо німецькою. Пісня покликана спонукати до осмисленого та глибокодумного задуму над сенсом нашого життя на землі як безсмертних духовних істот, що населяють смертні фізичні тіла. Присвячую цей реквієм своєму дорогому покійному двоюрідному брату, Анатолію Виговському.

<https://www.youtube.com/watch?v=R2jc13Q1wX4>

1. Brahms: Ein deutsches Requiem - 2. Denn alles Fleisch

Denn alles Fleisch, es ist wie Gras
und alle Herrlichkeit des Menschen
wie des Grases Blumen.

Das Gras ist verdorret,
und die Blume abgefallen.

So seid nun geduldig, liebe Brüder,
bis auf die Zukunft des Herrn.

Siehe, ein Ackermann wartet
auf die köstliche Frucht der Erde
und ist geduldig darüber
bis er empfahe den Morgenregen
und Abendregen.

So seid geduldig.

Aber des Herrn Wort bleibet in Ewigkeit.

Die Erlöseten des Herrn
werden wieder kommen
und gen Zion kommen mit Jauchzen.

Freude, ewige Freude
wird über Haupte sein,
Freude und Wonne werden sie ergreifen,
und Schmerz und Seufzen
wird weg müssen.

Бо кожна плоть подібна до трави,
і всяка слава людська
подібна до квітів трави.

Трава зів'яла,
і квітка впала.

Тож терпите, дорогі брати,
до приходу Господнього.

Ось хлібороб чекає
на смачний плід землі
і терпить його, поки
не прийме дощ ранковий
і дощ вечірній.

Тому наберіться терпіння.

Але слово Господнє навіки.

Викуплений Господом
прийде знову
і прийде до Сіону зі співом.

Радість, вічна радість
буде над головами,
Радість і Блаженство охоплять їх,
а біль і зітхання
повинні будуть піти.

Brahms was building a cohesive picture of how one might understand not only the mourning of the bereaved but also how one might think of the condition of the soul of the departed. . . .

Movements 1 and 2 are linked by references to agriculture. The allusion to planting and reaping in Movement 1 suggests the transformation of grief to joy, while in Movement 2 the frank expression of the natural process of withering and dying of grass as an analogy to the inevitable end of human life reminds us that human beings are transient on this earth—and, as the following text of the movement says, only the Lord's word remains eternal. What Movement 1 promises as the "reaping with joy" manifests as the march into Zion by "the redeemed of the Lord" in Movement 2. . . . active involvement of the bereaved, who become participants in the journey through death to the next stage. . . . serene vision of what the departed soul will inherit: rest after a life of labor. ***** Брамс створював цілісну картину того, як можна зрозуміти не лише скорботу загиблих, але й те, як можна думати про стан душі покійного. . . . Рухи 1 і 2 пов'язані посиланнями на сільське господарство. Натяк на посадку та жниву в Частині 1 свідчить про перетворення горя на радість, тоді як у Частині 2 відверте вираження природного процесу в'янення та вмирання трави як аналогії до неминучого кінця людського життя нагадує нам, що люди на цій землі минулі — і, як сказано в наступному тексті частини, лише слово Господнє залишається вічним. Те, що Рух 1 обіцяє як "жатию з радістю", проявляється як марш до Сіону "викуплених Господом" у Руху 2. . . . активне залучення померлих, які стають учасниками подорожі через смерть до наступного етапу. . . . спокійне бачення того, що душа покійного успадкує: відпочинок після трудового життя. <https://www.mozartsroses.com/rahms-a-german-requiem.html>

My dearly departed cousin Anatoliy Vyhovskiy ("May the Kingdom of Heaven be his") was exceptionally happy when I brought my daughter Susie to Ukraine in 1996. As stated in a letter (previously posted), Anatoly said: "I would very much like to help you get to know our country better, the land of your ancestors, its past and present." That is what Anatoly did for Susie this time! He taught Susie all about Ukraine, and she got to know the beautiful country and people, especially all the peace-loving and friendly relatives from the Wigowsky family. Slava Ukraine!

*****

Мій покійний двоюрідний брат Анатолій Виговський («Хай буде йому Царство Небесне») був надзвичайно щасливий, коли я привіз свою доньку Сюзі в Україну в 1996 році. Як зазначено в листі (опублікованому раніше), Анатолій сказав: «Я дуже хотів би допомогти тобі краще пізнати нашу країну, землю твоїх предків, її минуле і сьогодення». Ось що Анатолій зробив для Сюзі цього разу! Він навчив Сюзі всьому про Україну, і вона пізнала прекрасну країну та людей, особливо всіх миролюбних і доброзичливих родичів з родини Віговських. Слава Україні!

Facebook Post (April 10, 2025) [Paul J. Wigowsky](#)

1996 was a good year to visit Ukraine and see the relatives, again. For my daughter [Susie Wigowsky](#), who wanted to see Ukraine for the first time, it was an experience of a lifetime. All the relatives loved seeing her, especially my dearly departed cousin Anatoly Vyhovskiy ("May the Kingdom of Heaven be his"). This time it was Susie's turn to understand why Anatoly was the best host in Ukraine! He was going to give her the same royal treatment that he had given me and my brother Adolph on previous trips. He drove us to see relatives in Lutsk, Fastiv, Kyiv, Ovruch, Lugina, and of course, my Uncle Anton's village Velikiy Les. Anatoly made sure Susie got to see the sacred centers of Pochaev and Kiev-Pechersky Lavras. He took her to monuments and historical places so she could see how rich in tradition and culture Ukraine was. When Susie heard that Anatoly passed away on March 12th, she wrote me: "I'm so sorry to hear about Anatoly. He was such a wonderful man - with a big heart and even bigger spirit! I still fondly remember how he took us around Ukraine and showed us a wonderful time - he was so kind and smart and funny and whimsical. I know what a great friend and cousin he was to you. It seems like Anatoly kind of knew since his health was failing, but it's still difficult news."

<https://wigowsky.com/ukraine/Susie1996.pdf>

Expanded version of the 1996 trip: <https://wigowsky.com/ukraine/Ukraine1996.pdf>

*****

1996 рік був хорошим роком для того, щоб знову відвідати Україну та побачити родичів. Для моєї доньки Сьюзі, яка хотіла вперше побачити Україну, це був досвід на все життя. Всі родичі любили її бачити, особливо мій покійний двоюрідний брат Анатолій Виговський («Хай буде йому Царство Небесне»). Цього разу настала черга Сузі зрозуміти, чому Анатолій був найкращим ведучим в Україні! Він збирався поставити до неї таке ж королівське ставлення, як до мене та мого брата Адольфа під час попередніх подорожей. Він возив нас до родичів у Луцьк, Фастів, Київ, Овруч, Лугини і, звичайно, у село Великий Ліс мого дядька Антона. Анатолій подбав про те, щоб Сюзі побачила сакральні центри Почаєва та Києво-Печерської лаври. Він водив її до пам'яток та історичних місць, щоб вона побачила, наскільки багата Україна на традиції та культуру. Коли Сюзі почула, що Анатолій помер 12 березня, вона написала мені: "Мені дуже шкода чути про Анатолія. Він був такою чудовою людиною - з великим серцем і ще більшим духом! Я досі з теплотою пам'ятаю, як він водив нас по Україні та показував нам чудовий час - він був таким добрим, розумним, смішним і чудернацьким. Я знаю, яким великим другом і двоюрідним братом він був для тебе. Здається, Анатолій наче знав, оскільки його здоров'я було поганим невдача, але це все одно важка новина».

(13) Cousin Olga Wigonsky's
Farm home
(14) Notice outdoor stove
to the left

Facebook Post (April 18)

My last visit to Ukraine to see my Ukrainian relatives was in 2007. Once again, my dearly departed cousin Anatoliy Vyhovskiy ("May the Kingdom of Heaven be his") drove me around to visit my Ukrainian relatives in the various cities, towns, and villages where they lived. Little did I know at the time that it would be my last time to see my cousin in the flesh. The unfortunate war interrupted my plans to visit one last time before Anatoliy passed away. However, we did keep in touch via video-audio sessions on Skype, meeting on a specified Sunday to chat for at least an hour once a month. My trip in 2007 is documented on my website. <https://wigowsky.com/ukraine/Ukraine2007.pdf> and <https://wigowsky.com/ukraine/Ukraine2007b.pdf>.

*****

Мій останній візит в Україну, щоб побачити своїх українських родичів, був у 2007 році. Знову мій дорогий двоюрідний брат Анатолій Виговський («Нехай буде йому Царство Небесне») возив мене, щоб відвідати моїх українських родичів у різних містах, селищах і селах, де вони жили. Тоді я навіть не підозрював, що це був мій останній раз, коли я бачив свого двоюрідного брата живою. Злощасна війна перервала мої плани приїхати востаннє перед смертю Анатолія. Проте ми підтримували зв'язок через відео-аудіосесії в Skype, збираючись у визначену неділю, щоб спілкуватися принаймні годину раз на місяць. Моя подорож у 2007 році задокументована на моєму веб-сайті.

Good Friday (April 18, 2025) FB post

As my Ukrainian relatives approach Easter Sunday -- and the Memorial Service for our dearly departed Anatoliy Vyhovskiy 40 days after the death of his physical body – I am once again brought face to face with the concept of Life-n-Death.

In Greek stories, the Elysian Fields are the paradise where good people spend eternity in the afterlife. The inhabitants are believed to live in perfect happiness -- similar to the Christian Garden of Eden -- in the luscious meadows.

When Anatoly visited us in America in 2002– the land we visualized as “the promised land” when we came here in 1952 – he brought me a gift which I treasure to this day. It’s a three-dimensional painting of a pristine natural world, where a small river of life flows through a lightly snow-covered meadow. That is what I see as Anatoly’s destination in the afterlife – a world of beauty! May the Kingdom of Heaven be his!

*****

Коли мої українські родичі наближаються до Великодньої неділі – і до панахиди за нашим дорого покійним Анатолієм Виговським через 40 днів після смерті його фізичного тіла – я знову стикаюся віч-на-віч з концепцією життя-і-смерті.

У грецьких оповіданнях Єлисейські поля — це рай, де добрі люди проводять вічність у потойбічному світі. Вважається, що мешканці живуть у повному щасті - подібно до християнського Едемського саду - на соковитих луках.

Коли Анатолій відвідав нас в Америці в 2002 році – землю, яку ми уявляли як «землю обітовану», коли приїхали сюди в 1952 році, – він приніс мені подарунок, який я ціную досі. Це тривимірна картина первозданного природного світу, де маленька річка життя тече через злегка засніжену галявину. Це те, що я бачу як призначення Анатолія в потойбічному світі – світ краси! Хай буде йому Царство Небесне!

+++++

All my bags are packed, I'm ready to leave!
The Dawn is breaking, it's time to go.
So kiss me and smile for me.
Hold me in your hearts and minds, and never forget me!
I'm leaving on a "spirit-plane",
don't know when I'll be back again.
So now I'll be on my Way!

*****

Усі мої сумки зібрано, я готовий їхати!
Світає, пора йти.
Тож поцілуй мене і посміхнись мені.
Тримайте мене в своїх серцях і думках, і ніколи не забувайте мене!
Я відлітаю на «духовному літаку»,
не знаю, коли я повернуся знову.
Тож тепер я буду в дорозі!

[Verse 1]

All my bags are packed, I'm ready to go
I'm standing here outside your door
I hate to wake you up to say goodbye
But the dawn is breaking, it's early morn
The taxi's waiting, he's blowin' his horn
Already I'm so lonesome I could die

[Chorus]

So kiss me and smile for me
Tell me that you'll wait for me
Hold me like you'll never let me go
'Cause I'm leaving on a jet plane
Don't know when I'll be back again
Oh babe, I hate to go

[Verse 2]

There's so many times I've let you down
So many times I've played around
I tell you now, they don't mean a thing
Every place I go, I'll think of you
Every song I sing, I'll sing for you
When I come back, I'll bring your wedding
ring

[Куплет 1]

Усі мої сумки спаковані, я готовий йти
Я стою тут за твоїми дверима
Мені неприємно будити тебе, щоб
попрощатися
Але вже світає, ранній ранок
Таксі чекає, він сурмить
Я вже такий самотній, що можу
померти

[Приспів]

Тож поцілуй мене і посміхнись мені
Скажи, що ти мене чекаєш
Тримай мене так, ніби ніколи не
відпустиш мене
Тому що я відлітаю на літаку
Не знаю, коли я знову повернуся
Ой, дитинко, я ненавиджу йти

[Куплет 2]

Стільки разів я тебе підводив
Стільки разів я бавився
Кажу тобі зараз, вони нічого не значать
Куди б я не був, я буду думати про тебе
Кожну пісню я буду співати для вас
Коли я повернуся, я принесу твою
обручку

<https://www.youtube.com/watch?v=HicpWmIJdtw&t=30s>

Peter, Paul and Mary -- Leaving On A Jet Plane (with lyrics)

<https://www.youtube.com/watch?v=795bZDddX1w&t=27s>

John Denver (original)

April 20, 2025 (Easter Sunday) -- today is 40 days after my dearly departed cousin Anatoliy Vyhovskiy's passing away. In commemoration of this eventful day, I am posting a video of a Skype-session in which we were talking with Anatoliy, my cousin Olga, and others on a day in 2016 when family members gathered in Fastiv to commemorate Anatoliy's brother Mihail Vyhovskiy's 40-day memorial service.

The idea of 40 days after death holds deep spiritual and cultural meaning in various religious traditions. This time is seen as a gentle transition for the soul, representing a meaningful journey from the physical existence to the spiritual realm. In many traditions, there is a belief that the soul lingers on Earth for 40 days, engaging in a journey of purification, judgment, or preparation for its ultimate destination, which may be reincarnation, heaven, or another form of afterlife. This period of 40 days transcends mere time; it encompasses the profound journey of the soul as it transitions beyond the physical realm. . . In this sacred time, rituals and prayers are gently offered to support the soul's journey, fostering peace and a hopeful transition into the afterlife. . . The 40-day prayer services in the Orthodox tradition highlight the importance of the living praying for those who have passed on, with the belief that these heartfelt prayers can support the soul during its judgment and journey toward paradise. The 40-day memorial services in the Orthodox tradition hold deep significance, with the fortieth day symbolizing Christ's ascension into heaven following His resurrection, marking the soul's ultimate journey into eternity.

*****

20 квітня 2025 року (Великодня неділя) -- сьогодні виповнюється 40 днів після того, як відійшов у вічність мій дорогий двоюрідний брат Анатолій Виговський. На згадку про цей насичений подіями день я публікую відео скайп-розмови з Анатолієм, моєю двоюрідною сестрою Ольгою та іншими в день 2016 року, коли члени родини зібралися у Фастові, щоб вшанувати 40-денну панахиду брата Анатолія Михайла Виговського.

Ідея 40 днів після смерті має глибоке духовне та культурне значення в різних релігійних традиціях. Цей час розглядається як м'який перехід для душі, який представляє осмислену подорож від фізичного існування до духовної сфери. У багатьох традиціях існує вірування, що душа залишається на Землі протягом 40 днів, беручи участь у подорожі очищення, суду або підготовки до свого кінцевого пункту призначення, яким може бути реінкарнація, небо або інша форма загробного життя. Цей період у 40 днів виходить за межі простого часу; воно охоплює глибоку подорож душі, коли вона виходить за межі фізичного царства. . . У цей священний час ритуали та молитви м'яко пропонуються, щоб підтримати подорож душі, сприяючи миру та повному надії переходу в загробне життя. . . 40-денні молебні в православній традиції підкреслюють важливість молитви живих за тих, хто помер, з вірою в те, що ці щирі молитви можуть підтримати душу під час її суду та подорожі

до раю. 40-денні панахиди в православній традиції мають глибоке значення, причому сороковий день символізує вознесіння Христа на небо після Його воскресіння, знаменуючи остаточну подорож душі у вічність.

<https://www.youtube.com/watch?v=v7xuYKp4TY8&t=9s>

Skype with Ukrainian relatives, 2016

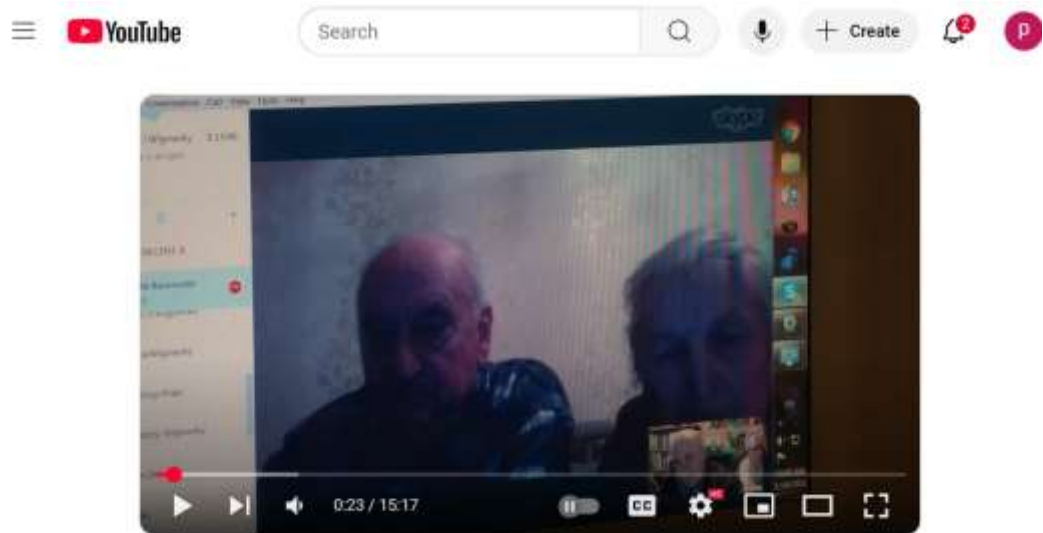
Mar 27, 2025

Skype with Ukrainian relatives, including cousins Anatoly Vyhovskiy and Olga Vyhovska. / Скайп з українськими родичами, зокрема двоюрідними братами Анатолієм Виговським та Ольгою Виговською.

{comment, footnote}

<https://mylifechoice.org/2024/09/10/40-days-after-death-the-symbolism-and-rituals-across-religions>

Ukraine relatives Feb. 2016, Skype / Українские родственники

Ukraine relatives Feb. 2016, Skype / Українские родственники

Skype with Ukrainian relatives, including cousins Anatoly Vyhovskiy and Olga Vyhovska. / Скайп з українськими родичами, зокрема двоюрідними братами Анатолієм Виговським та Ольгою Виговською.

Ukraine28.2.2016 Ukraine relatives, Skype / Українские родственники

<https://www.youtube.com/watch?v=d53Q4lqq8Ec> (12:29)

Mar 27, 2025 (with Maya, Anatoly, Olga, others)

Skype with Ukrainian relatives, including cousins Anatoly Vyhovskiy and Olga Vyhovska. / Скайп з українськими родичами, зокрема двоюрідними братами Анатолієм Виговським та Ольгою Виговською.

<https://www.youtube.com/watch?v=v7xuYKp4TY8> (27:54)

Skype with Ukrainian relatives, 2016

Skype with Ukrainian relatives, 2016

Closed Caption:

Adolf: Хожу то значить хорошо, слава Богу, да ето жизнь

Оля: Да, і Адольф так не постарів, абсолютно за цей період здається . . .

Адольф: Як не постарів, а меньше кос стало

Мая: Ти не дивимосся тако, а вообще прекравно выглядите

Оля: Да вам так здоров . . .

Адольф: Дякую дякую що хвалите . . .

Оля: тут не украинец . . .

Павло: Это настоящий украинец приїхав . .

Мая: Що ви як поживете . . .

Адольф: Та нічого, по-одиначески, так як одинокий . . .

Оля: Да, скучно, да . . .

Адольф: Нема що і хвалиться нема, істо я кажу, старость не радость . .

Мая: Да, ну наш дед Олесь колись сказав, я ще мала пам'ятаю була, і була в них там у великому лісі, кажу: «Ну таке я собі сиджу й говорю» да кажу:

Skype with Ukrainian relatives, 2016

Closed Caption:

Adolf: I want to, it means it's good, thank God, yes, that's life

Olya: Yes, and Adolf hasn't aged that much, it seems like he has during this period . . .

Adolf: He hasn't aged, but his hair has become less

Maya: You don't look like that, you look great in general

Olya: Yes, you are so healthy . . .

Adolf: Thank you, thank you for praising . . .

Olya: There's no Ukrainian here . . .

Pavlo: A real Ukrainian has arrived . .

. .

Maya: How are you? living . . .

Adolf: Well, not bad, alone, because I'm lonely . . .

Olya: Yes, it's boring, yes . . .

Adolf: There's nothing to brag about, I'm telling you the truth, old age is not joy . .

Maya: Yes, well, our grandfather Oles once said, I remember when I was little, and I was with them in Big Forest, I say: "Well, that's what I sit and say to myself" and I say: "Old age is unhappiness and youth

<p>«Старість не радість а молодість гадість», а Олесь каже: «Це ж їхній батько мірк горб каже не користь»</p> <p>Адольф: В нас в американців як виходити на пенсію то кажуть, «Golden Age», золоті года, а я кажу хай вони мають їх золотих годи.</p> <p>Оля: Ви молодими але що . . .</p> <p>Павло: Оля, поближе до Маї силіть щоби видно , . .</p> <p>Мая: Давайте мене вже я по центру побула побачили ви пока з ними пообщайтесь . . .</p> <p>Павло: Ну, нічого вместе . . .</p> <p>Мая: Сідайте, ну поговорить а я потом уже . . .</p> <p>Оля: Зараз Анатоли ближче, я да ближче . . .</p> <p>Павло: Щоби віддати лицо . . .</p> <p>Адольф: А як ти Оля себе чувствуеш?</p> <p>Оля: Слава Богу, ну все буває бо вже ж 76-й тоже . . .</p> <p>Адольф: Вже доганяєш мене . . .</p> <p>Оля: Пять років між Павлом (71) и Адольфом (81). Я якраз між вами посередині.</p> <p>Адольф: Посередині, да. Дякую.</p> <p>Анатолий: Рыбу ловишь чи ні?</p> <p>Адольф: Счас не ловив, в нас сильний дожді в цьому році були, і як тільки собираюсь піти то вода підніметься високо, що і другий раз нема розчоту йти.</p> <p>Оля: В 15му чи в 16му вже так?</p> <p>Анатолий: Цього року.</p>	<p>is nastiness", and Oles says: "It's their father, the hump, who says it's not good")</p> <p>Adolf: We Americans say when they retire, "Golden Age", golden years, and I say let them have their golden years.</p> <p>Olya: You are young, but what . . .</p> <p>Pavlo: Olya, try to get closer to Maya so that she can see you, . .</p> <p>Maya: Let me see, I've been to the center, you saw me, talk to them for a while. . .</p> <p>Pavlo: Well, nothing together. . .</p> <p>Maya: Sit down, let's talk and then I'll be there. . .</p> <p>Olya: Now Anatoly is closer, I'm closer. . .</p> <p>Pavlo: To show your face . . .</p> <p>Adolf: And how do you feel, Olya?</p> <p>Olya: Thank God, everything happens, because it's already 76 too. . .</p> <p>Adolf: You're already catching up with me. . .</p> <p>Olya: Five years between Pavlo (71) and Adolf (81). I'm right in the middle between you.</p> <p>Adolf: In the middle, yes. Thank you.</p> <p>Anatoly: Do you catch fish or not?</p> <p>Adolf: I didn't catch it, we had heavy rains this year, and as soon as I'm going to go, the water will rise so high that I can't go a second time.</p> <p>Olya: In 15th or 16th already?</p> <p>Anatoly: This year.</p>
---	--

<p>Адольф: 3 місяця дожді, в нас сильні дожді. Анатолій: Так вам и нада! (сміх) Адольф: Ти кажеш так і надо буржуюм. Дякую.</p> <p>Оля: Так некрасшого, але так любить отак підкорюють. Адольф: Ми з Анатолієм знаємо. Оля: У нас 15 і 14 роки були дуже посушливі, и в нас в криницях вода повисихала була. Павло: Ой-ой-ой, а як счас? Оля: Ну, зараз то ще підвесну поки що є вода. А що буде літом не знаю. . . Анатолій: короче, так їм і не надо (сміх) Оля: Є язик без костей що хочете й мели що зробить . . . Адольф: Ну, да. Язык. Ну, а як ти Анатолій, я бачу що ти трохи лучше виглядаєш як в прошлий раз бачив?</p> <p>Оля: Так, він трохи кращий, трохи порозумнішав, але ж таку що зробиш. Ой, руки своє беруть . . . Адольф: О, є! Вони благословляють нас. Оля: Що зробиш, знаєш, недавно батьки були біля нас старі а тепер вже ми им стали. Павел: Да, наша очередь теперь стареть. Оля: Да, та вже та очередь нас підштовхує що далі. Павел: Быстрее, быстрее старейте!</p>	<p>Adolf: 3 months of rain, we have heavy rains. Anatoly: Yes, you deserve it! (laughter) Adolf: You say that and the bourgeois need it. Thank you. Olya: Yes, it's not the best, but they love to subjugate like that. Adolf: Anatoly and I know. Olya: Our 15th and 14th years were very dry, and the water in our wells dried up. Pavlo: Oh-oh-oh, what about now? Olya: Well, now there's still water in the spring. And I don't know what will happen in the summer. . . Anatoly: in short, they don't need it (laughter) Olya: There's a tongue without bones, what do you want and what will it do? . . . Adolf: Well, yes. Tongue. Well, what about you, Anatoly, I see that you look a little better than the last time I saw you? Olya: Yes, he's a little better, a little wiser, but what will you do? Oh, hands taking their own . . . Adolf: Oh, yes! They bless us.</p> <p>Olya: What will you do, you know, recently our parents were old with us, and now we've become them. Pavel: Yes, our turn is getting old now. Olya: Yes, and that turn is already pushing us further. Pavel: Faster, faster age!</p>
--	--

<p>Оля: Да, ну ми з Павликом говорили що може ще ви до нас прилетите?</p> <p>Адольф: Не знаю, то вила, вилами писано.</p> <p>Оля: Валера обіцяв возить, бо Толя вже лінується.</p> <p>Алольф: Да, лінується, йому ноги не дозволяють.</p> <p>Оля: А в нас бочку котить, то нам що залишається, треба . . .</p> <p>Адольф: А як там твої домашні?</p> <p>Оля: Домашні, Ірина, Тетяна. Да, ну Ірина має і Вова, ну дочка і зять поки що мають роботу. А що буде далі не знаємо. Тетяна в Житомирі, ну таке, на четвертому курсі, ще рік. Таке. А так поки що слава Богу, крайніх таких ситуацій нема. Ну, а хвалитись тоже в нас тепер нема чим. Що зробиш!?</p> <p>Адольф: Воно скрізь підкачує. В нас багаті багатіють, а бідні бідніють.</p> <p>Оля: У нас мільйонерів повно. Мільярдерів є.</p> <p>Адольф: А в нас тоже їх хватає, їх вдять трошки покосить.</p> <p>Оля: Ой, казав колись течина буржуїв, за буржуя будем бі. Але нас сама біда що війна точиться.</p> <p>Адольф: Ще все время продовжається. Да?</p> <p>Оля: Да. То не годиться. Як между ж свої между собою б'ються, то не хорошо.</p>	<p>Olya: Yes, well, Pavlik and I were talking about maybe you'll come to us again?</p> <p>Adolf: I don't know, then pitchforks, by pitchforks are written.</p> <p>Olya: Valera promised to drive, because Tolya is getting lazy.</p> <p>Alolf: Yes, he is getting lazy, his legs won't let him.</p> <p>Olya: And we're going through a rough patch, so what's left for us, we need . . .</p> <p>Adolf: And what about your family?</p> <p>Olya: Family, Iryna, Tatyana. Yes, Iryna has it and Vova, well, my daughter and son-in-law still have jobs. And we don't know what will happen next. Tatyana is in Zhytomyr, well, in her fourth year, for another year. That's it. And so far, thank God, there are no such extreme situations. Well, we don't have anything to brag about now either. What can you do!?</p> <p>Adolf: It's pumping everywhere. The rich are getting richer here, and the poor are getting poorer.</p> <p>Olya: We have a lot of millionaires. There are billionaires.</p> <p>Adolf: And we have enough of them too, they should be mowed down a little bit.</p> <p>Olya: Oh, the bourgeois movement once said, we will fight for the bourgeois. But our only trouble is that the war is going on.</p> <p>Adolf: It's still going on. Yes?</p> <p>Olya: Yes. That's not good. When our own people fight among themselves, it's not good.</p>
--	---

<p>Анатолій: А то щоб чужи боялись, понимаєш? (сміх)</p> <p>Павло: (сміється) Щоб чужи боялись, не прикасались.</p> <p>Адольф: А ти тут один, Анатолій, чи жінка тут?</p> <p>Анатолій: Один.</p> <p>Адольф: Поїздом приїхав?</p> <p>Анатолій: Поїздом. Приїжджали помінки робить з Михаилом.</p> <p>Оля: 40 днів.</p> <p>Анатолій: 40 дней. Обряд 40 дней.</p> <p>Анатолій: То всі родственники збралися чи когось . . .</p> <p>Оля: Ну, багато. Гані самої не було, ну вона ж уже як-неяк, то ще старша і там довше їхать, і ній проблема з роботою вже вона сама не може їхати. А брат і сестра і небожів і Валік був, и Іван був, і Толі нук був з онукою, на Василієві були. Таке сини були Михайлові, онуки, таке.</p> <p>Павло: А Іван там що ілі Іван уже ушов?</p> <p>Анатолій: Ушол.</p> <p>Павло: О, то Адоль, ти не побачиш Івана.</p> <p>Оля: Да, Івана нема вже. (8:38)</p> <p>Адольф: Ну, я не знав що вони тут заберуться. Я би знав то ж я . . .</p> <p>Анатолій: Ми Павла предупіждали, він тобі не сообщив.</p> <p>Адольф: А він забуває!</p> <p>Павло: Ну, Світлана сказала що Анатолій їде в Фастов. Но</p>	<p>Anatoly: But so that strangers are afraid, you understand? (laughter)</p> <p>Pavlo: (laughing) So that strangers are afraid, don't touch them.</p> <p>Adolf: Are you alone here, Anatoly, or is your wife here?</p> <p>Anatoly: Alone.</p> <p>Adolf: Did you come by train?</p> <p>Anatoly: By train. We came to hold a memorial service with Mikhail.</p> <p>Olya: 40 days.</p> <p>Anatoly: 40 days. The ceremony is 40 days.</p> <p>Anatoly: So all the relatives gathered or someone . . .</p> <p>Olya: Well, a lot. Hana herself wasn't there, well, she's already somehow, she's even older and they go there longer, and she has a problem with work, she can't go herself. And her brother and sister and Nebozhev and Valik were there, and Ivan was there, and Toli's grandson was with his granddaughter, they were at Vasily's. Mikhail's sons were like that, grandchildren, etc.</p> <p>Pavlo: And Ivan is there or Ivan has already left?</p> <p>Anatoly: He's gone.</p> <p>Pavlo: Oh, then Adolf, you won't see Ivan.</p> <p>Olya: Yes, Ivan is gone. (8:38)</p> <p>Adolf: Well, I didn't know that they were going to get here. If I had known, I would have . . .</p> <p>Anatoly: We warned Pavel, he didn't tell you.</p> <p>Adolf: And he forgets!</p> <p>Pavlo: Well, Svetlana said that</p>
---	---

<p>причини що всі будуть собираться она мені не рассказала.</p> <p>Анатолій: Ну, а ти догадаться . . .</p> <p>Павло: Я ні такої умний. Я образование маю школьное, но это думать нада . . .</p> <p>Анатолій: Ну, ти учитель, не . . .</p> <p>Адольф: Давай ему, давай . . .</p> <p>Оля: Ну, по трохи й сам був вчителем, да вигнали . . . а що йому казать треба. О, я нука зарога буде біда.</p> <p>Павло: Да, мои дни учителем уже прошли. Я только учу сейчас внуков. А Оля, ти учишь там кого- то в станції Лугіни или нет?</p> <p>Оля: Ну, сейчас чужих не, а внучка вже слава Богу сама учить. Да, вже в університеті вчиться то вже таке вже досить . .</p> <p>Мая: Вже получить не бабай . . .</p> <p>Оля: Да уже вже виучила школу.</p> <p>Павло: Да, то значить нема нікого там учить тобі.</p> <p>Оля: Ні, нема. А вже мої висихають, що вже не могу когось учить.</p> <p>Павло: Ну, жалко. Я хотів, і щоб Іві учу, и сейчас Лия, вторую внучку учу. Иви сейчас читает, она в киндергаден пошла, в детский сад, а уже читает на уровень второго класса. То я могу сказать что я помог ей.</p>	<p>Anatoly was going to Fastov. But she didn't tell me the reason why everyone would gather.</p> <p>Anatoly: Well, you should guess . . .</p> <p>Pavel: I'm not that smart. I have a school education, but it's no use thinking that . . .</p> <p>Anatoly: Well, you're a teacher, not . . .</p> <p>Adolf: Come on, let him have it, come on . . .</p> <p>Olya: Well, he was a teacher for a while, but they kicked him out . . . and what should I tell him. Oh, I'm not going to get in trouble.</p> <p>Pavlo: Yes, my days as a teacher are over. I'm just teaching my grandchildren now. And Olya, are you teaching someone there at the Lugina station or not?</p> <p>Olya: Well, now there are no students, and my granddaughter is already teaching herself, thank God. Yes, she's already studying at the university, so that's enough.</p> <p>Maya: You can't get it, old woman. .</p> <p>Olya: Yes, you've already finished school.</p> <p>Pavlo: Yes, then there's no one there for you to teach.</p> <p>Olya: No, there's no one. And mine are drying up, so I can't teach anyone anymore.</p> <p>Pavlo: Well, it's a pity. I wanted to teach Evie, and now I'm teaching Leah, my second granddaughter. Evie is reading now, she went to a kindergarten, and she's already reading at the second grade level. So I can say that I helped her.</p>
--	---

<p>Оля: Будешь тянуть . . .</p> <p>Анатолій: Сколько лет ей сейчас?</p> <p>Павло: Ей сейчас будет шесть в апреле.</p> <p>Анатолій: В апреле 6 лет.</p> <p>Павло: Да.</p> <p>Оля: А младший?</p> <p>Павло: А младший в июне будет два.</p> <p>(recording at 11:05)</p> <p>Мая: Маленьку.</p> <p>Павло: Но удивительно что Иви, она так хорошо научилась читать. Я первую классную программу ей дал, чтоб она виучила читать.</p> <p>Анатолій: Ти попробуй на украинском поучить . . (смех)</p> <p>Адольф: На ангелійском легко.</p> <p>Павло: Я сам себе должен научить сперва.</p> <p>Оля: Ну, я не похволюсь чимсь що моя внучка була умна, но читать научилась к пяти годам.</p> <p>Павло: Это, да, хорошо.</p> <p>Оля: Да, вона дуже хорошо читала, а в 5 лет и 7 месяцев пошла в перший клас. І прийшлося мені тягнуть із-за того що, ну як сказать, жалко було чи може бачу що не соображає що-небудь, то тягнула й до выпускного, так що ти Паша тоже будеш пахать дальше.</p> <p>Павло: Ну, это хоть дає мне цель в жизни щобі помогать внучкам.</p> <p>Оля: Да, я мусила і освоїть і алгебру і хімію, все за старші класи, коли онука ходила в школу, так що таке . . .</p>	<p>Olya: You'll drag it on. . .</p> <p>Anatoly: How old is she now?</p> <p>Pavlo: Hey, it will be six in April.</p> <p>Anatoly: He will be 6 years old in April.</p> <p>Pavel: Yes.</p> <p>Olya: And the younger one?</p> <p>Pavlo: And the youngest will be two in June.</p> <p>(11:05)</p> <p>Maya: Small.</p> <p>Pavlo: It's surprising that Evie learned to read so well. I gave her the first class program so that she could learn to read.</p> <p>Anatoly: You try to teach her in Ukrainian. . (laughter)</p> <p>Adolf: It's easy in English.</p> <p>Pavlo: I have to teach myself first.</p> <p>Olya: Well, I won't brag that my granddaughter was smart, but she learned to read by the age of five.</p> <p>Pavlo: Yes, that's good.</p> <p>Olya: Yes, she read very well, and at the age of 5 years and 7 months she went to the first grade. And I had to drag it because, well, how to say, it was a pity or maybe I saw that she didn't understand anything, so I dragged it until graduation, so you Pasha will also plow further.</p> <p>Pavlo: Well, at least it gives me a goal in life to help my granddaughters.</p> <p>Olya: Yes, I had to master both algebra and chemistry, all for the senior classes, when my granddaughter went to school, so what . . .</p>
---	--

<p>Часть 2: (12:30) Адольф: Сама главно надежду не нужно тірать. (15:02) Да зараз і Валерий буде Валерий: Здравствуйте! Адольф: Да, здравствуй! Доброго вечора вам!</p>	<p>Part 2: (12:30) Adolf: The main thing is not to lose hope.</p>
--	--

Sveta Vygovska:

Сьогодні 40 днів, як не стало Батька... І я дуже вдячна, Вам Павло, що Ви всі ці дні підтримували мене і нашу родину вашими чудовими спогадами, гарними словами і незабутніми світлинами. Я неначе перелистувала сторінки під назвою "Книга життя." Батько назавжди залишиться в наших серцях, а Господь нехай дарує йому Царство Небесне і сотворить йому Вічну пам'ять. Дякую Вам за все)))❤❤

*****

Today is 40 days since Father passed away...

And I am very grateful to you, Pavlo, for supporting me and our family all these days with your wonderful memories, beautiful words and unforgettable photos.

I felt like I was flipping through the pages called "The Book of Life."

Father will forever remain in our hearts, and may the Lord grant him the Kingdom of Heaven and create an Eternal Memory for him.

Thank you for everything)))

Paul Wigowsky

It is always my pleasure to remember my cousin (your father) Anatoly -- and to think of the many discussions we had -- a great soul whom we memorialize on this "Great Day". I will continue to think of Anatoly and the impact he made on my life.

*****

Мені завжди приємно згадувати мого двоюрідного брата (вашого батька) Анатолія — і згадувати про численні дискусії, які ми мали — велику душу, пам'ять про яку ми вшановуємо у цей «Великий день». Я продовжуватиму думати про Анатолія та про те, як він вплинув на моє життя.

You sent

У вас сьогодні родинні панахиди по Анатолію?

Sveta

Ми збиралися кілька днів тому. По наших традиціях панахиду треба проводити не саме в цей день, а напередодні. На страсному тижні, починаючи з чистого четверга поминальні дні в церквах не проводять. Тому в церкві службу я замовляла раніше.

*****

You sent

Do you have family memorial services in Anatolia today?

Sveta

We were gathering a few days ago. According to our traditions, the memorial service should not be held on this day, but the day before. During Holy Week, starting from Maundy Thursday, memorial days are not held in churches. Therefore, I ordered a service in the church earlier.

Дякуємо за пояснення.

POSTSCRIPT (April 21, 2025)

When Anatoly left America, I asked him for the Ukrainian hat that he came with, and he told me to wear it with pride in the Ukrainian people and the Ukrainian heritage that I shared with the country. I felt as if the hat was to be my eternal connection to Anatoly and to everything that he had imparted to me about Ukraine, my relatives, and the beautiful peace-loving people and country of Ukraine!

And I heard him exclaim (in my mind) as he rose into the heavens: "Glory to Ukraine! Glory to her heroes! Everything will be Ukraine!"

*****

Коли Анатолій покинув Америку, я попросив у нього українську шапку, з якою він приїхав, і він сказав мені носити її з гордістю за український народ і українську спадщину, яку я поділив з країною. Я відчував, ніби капелюх мав бути моїм вічним зв'язком з Анатолієм і з усім, що він мені передав про Україну, моїх рідних і прекрасний миролюбний народ і країну Україну!

І я почув, як він вигукнув (подумки), піднявшись у небо: «Слава Україні! Слава її героям! Все буде Україна!»

